

XXVI ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневник

НА

39. заседание

Вторник, 12 март 1946 г.

(Открито в 15 ч. 50 м.)

Председателствували председателят Васил Коларов и подпредседателят Георги Трайков. Секретаря: Рада Ноева и Йордан Чобанов.

СЪДЪРЖАНИЕ:

Съобщения:	Стр.	По дневния ред:	Стр.
Отпуски	389	Законопроект за трудовата поземлена собственост (Второ четене — продължение на разискванията и приемане)	389
Проекторешения	389	Говорил: и-р д-р Михаил Генювски	390
		Дневен ред за следващото заседание	405

Председател Васил Коларов. (Звъни) Има нужният брой народни представители. Откривам заседанието.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители: Александър Ковачев, Али Чепчиев, Асен Драгнев, Атанас Добревски, Билял Дурмазов, Борис Костов, Васил Чобанов, Васил Караджов, Вели Сюлейманов, Георги Данков, Георги Димитров, Георги Добрев, д-р Георги Славчев, Гьоко Габровски, Давид Иерохам, Димитър Ганев, Димитър Икономов, Димитър Димов, Димитър Братанов, Екатерина Аврамова, Желязко Стефанов, Иван Георгиев, Иван Арнаудов, Йордан Халачев, Йордан Бодуров, Коста Дачев, Коста Крачанов, Манол Денев, Мата Тюркеджиева, Митю Генев, Николай Иванов, Пело Пеловски, Пенчо Рафаилов, д-р Петър Пачев, Пенчо Шейтанов, Стамен Попов, Станимир Гърнев, Стефан Прокопиев, Стою Неделчев, Тачо Даскалов, Тодор Танев, Тодор Гичев, Хайрула Османов, Хюсеин Имамов и Цеко Мустакерски)

Съобщавам, че председателството е разрешило отпуск на следните г-да народни представители: Стефан Прокопиев — 1 ден, Кръстан Раковски — 1 ден, Коста Крачанов — 1 ден, Йордан Бодуров — 1 ден, Иван Г. Тонев — 1 ден, Тодор Атанасов — 2 дена, Тачо Даскалов — 2 дена, Митю Генев Митков — 2 дена, Мата Николова — 2 дена, Кръстю Добрев — 2 дена, Коста Дачев — 2 дена, Димитър Димов — 2 дена, Васил Караджов — 2 дена, Борис Ангелов — 2 дена, Билял Мурадов Дурмазов — 4 дни, Влас Власковски — 1 ден, Иван Арнаудов — 4 дни, Янко Стамболов — 4 дни, Манол Денев Дичев — 4 дни, Пенчо Рафаилов — 4 дни, Стамен Николов Попов — 4 дни, Станимир Хр. Гърнев — 4 дни, Цеко Минев — 4 дни, Димитър Ганев — 5 дни, Никола Петков Василев — 6 дни, Тодор Янакиев Тодоров — 7 дни, Пенчо М. Шейтанов — 9 дни.

Народният представител Александър Чичовски моли да му бъде разрешен 20-дневен отпуск. Тъй като същият е ползувал вече отпуска, който може да разреши председателството, следва исканият отпуск да бъде разрешен от Народното събрание.

Който от г-да народните представители са съгласни да бъде разрешен 20-дневен отпуск на народния представител Александър Чичовски, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Народната представителка Екатерина Аврамова също моли да ѝ бъде разрешен 25-дневен отпуск по болест. Тъй като тя е ползувала досега повече от 20 дни отпуск, следва Народното събрание да ѝ разреши искания отпуск.

Който от г-да народните представители са съгласни да бъде разрешен 25-дневен отпуск по болест на народната представителка Екатерина Аврамова, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Народният представител Димитър Икономов също моли да му бъде разрешен 25-дневен отпуск. Понеже той се е ползувал досега с отпуска, който може да разреши председателството, то следва исканият отпуск да бъде разрешен от Народното събрание.

Който от г-да народните представители са съгласни да бъде разрешен 25-дневен отпуск на народния представител Димитър Икономов, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Съобщавам на г-да народните представители, че от Министерството на финансите са постъпили следните предложения:

Проекторешение за одобрение в постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 22 януари 1946 г., протокол № 8, относно освобождаване: от банделерно право и др. на 257 кг. цигари, раздадени на чужденци по разни случаи.

Предложение за одобрение решенията на прошектарната комисия, взети в заседанието ѝ на 20 февруари 1946 г., протокол № 4.

Предложение за одобрение решенията на прошектарната комисия, взети в заседанието ѝ на 27 февруари 1946 г., протокол № 5.

Решението и предложенията ще бъдат раздадени на г-да народните представители и поставени на дневен ред.

Пристъпваме към разглеждане точка първа от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за трудовата поземлена собственост — продължение.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчик Бочо Илиев (к): (От трибуната) Г-да народни представители! След като комисията разгледа първоначално представения проект в продължителни заседания, направи в него изменения. Бюрото на Събранието сметна, че измененията са съществени и затова нареди отпечатване доклада на комисията. В този доклад, който бе раздаден на народните представители, комисията тази сутрин, заедно с бюрата на парламентарните групи, направи втори път някои изменения. Те обаче са несъществени и аз ще ви ги съобща при доклада си.

Миналия път приехме глава I. Сега пристъпваме към приемане на глава II. (Чете)

„Глава II.

Органи“

Председател Васил Коларов: Тия от г-да народните представители, които са съгласни с прочетеното заглавие на глава II, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 2. Изпълнението на този закон се възлага на Дирекцията за земята при Министерството на земеделието и държавните имоти със следните органи:

- а) общинска комисия за трудова поземлена собственост;
- б) Поземлен съвет при Дирекцията за земята.“

Председател Васил Коларов: Тия от г-да народните представители, които са съгласни с прочетенния чл. 2 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 3. Общинската комисия за трудова поземлена собственост се състои от: председател — околийски агроном или негов заместник — агроном на държавна служба, и членове: кметът на общината, трима земеделци-стопани, избрани на общоселско събрание, на което се избират и техни заместници.

За решаване на всички въпроси, свързани с приложението на членовете 8 до 17 и 91 от този закон, общинската комисия се допълва с околийския съдия или негов заместник като председател на комисията.

Земеделци-стопани се определят за всяко населено място, влизащо в състава на общината, и вземат участие само при разглеждане на въпроси досежно представяването от тях села.

Секретарят или секретар-бирникът на общината е секретар на общинската комисия за т. п. с.

При отсъствието на член от комисията в заседанието, участва негов заместник.“

В четвъртия ред на първата алинея, след думите „трима земеделци-стопани“ комисията добави: „посочени от о. ф. комитета и общинския съвет в съвместно заседание и одобрени“, като думата „избрани“ заличи.

Председател Васил Коларов: Тия от г-да народните представители, които са съгласни с прочетенния чл. 3 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 4. Общинската комисия за т. п. с. има следните задачи:
а) разграничава общинските и държавни земи, като издирва и оцелява присвоените части от тях;
б) определя, закръглява и презакръглява размера на мерата, която се оставя за ползуване на населеното място;
в) отчуждава, оценява и причислява към поземления фонд общинските и частни земи, подлежащи на причисляване към него;
г) оземлява и одворява правомощието, заменя земите на преселниците и коопериралите се в трудовите кооперативни земеделски стопанства;
д) дава под наем свободните земи от държавния поземлен фонд;
е) контролира редовното изплащане на раздадените фондови земи и присвоените общински и държавни земи;
ж) извършва всички работи, възложени по специалните закони, както и вобще осъществява целите на настоящия закон.“

Председател Васил Коларов: Тия от г-да народните представители, които са съгласни с прочетения чл. 4 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Съборнието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 5. Решенията на общинската комисия за т. п. с. подлежат на обжалване пред Поземления съвет при Дирекцията за земята в 14-дневен срок от връчването на съобщението срещу подпис на заинтересуваните лица.

Проверки по жалбите се извършват от съответния състав на Поземления съвет. Последният обаче има право да възлага проверката да става от органите на Дирекцията за земята, които са длъжни да проверят всички факти и доказателства, посочени в жалбите или във възраженията, подадени против тях, освен ако органите на Дирекцията за земята изложат писмени съображения, че проверката на посочените факти и доказателства ще бъде без значение за решаването на възникналите спорове и тези съображения бъдат одобрени от Поземления съвет.“

Председател Васил Коларов: Тия от г-да народните представители, които са съгласни с прочетения чл. 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Съборнието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 6. Поземленият съвет при Дирекцията за земята се състои от председател — съдия от Върховния административен съд, и членове: директора на Дирекцията за земята, началника на отделението поземлена собственост и оземляване, юрисконсулта при Министерството на земеделието и държавните имоти и два негов помощник и един представител на Общия земеделски професионален съюз.

При Дирекцията за земята се създават още 9 подсъстави, за всяка област по един, които се състоят от: обл. съдия, обл. директор или негов заместник, обл. служба по земеделието и двама представители на О. з. п. с., посочени от централното ръководство на съюза.

Тези състави на съвета имат предвидените в закона права, заседават и решават въпроси в околнските или областни центрове на страната.

Поземленият съвет или съответният подсъстав решава окончателно подадените жалби в двумесечен срок, считано от постъпването преписката в Дирекцията на земята.“

Комисията даде следната нова редакция на втората алинея на чл. 6: (Чете)

„При Дирекцията за земята се създават още достатъчен брой подсъстави, които се състоят от: обл. съдия, обл. директор или негов заместник, представител на Дирекцията за земята или представител на областната дирекция за земята и двама представители на О. з. п. с., посочени от централното ръководство на съюза.“

Председател Васил Коларов: Тия от г-да народните представители, които са съгласни с прочетения чл. 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Съборнието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 7. Когато съветът решава въпроси във връзка с преселването, в същия участва и един представител на учредението, по искането на което се предприема преселването.

Решенията на съвета са окончателни, не подлежат на никакво обжалване и влизат в сила от деня на постановяването им.“

Председател Васил Коларов: Тия от г-да народните представители, които са съгласни с прочетения чл. 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Съборнието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

ОТДЕЛ II

ПОЗЕМЛНА СОБСТВЕНОСТ, ОЗЕМЛЯВАНЕ И ОДВОРЯВАНЕ

Глава I

Размер на поземлената собственост.“

Председател Васил Коларов: Тия от г-да народните представители, които са съгласни с прочетеното заглавие на отдел II и глава I, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Съборнието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 8. Правото на собственост върху обработваема земя за семейство, което пряко стопанисва земята си, се ограничава за цялата територия на страната на 200 декара, а за Добруджа, Българска, Дуловска, Гей, Тошевска и Тервелска околии — на 300 декара.

На земеделци-стопани, които след влизане в сила на закона, в продължение на повече от 2 години систематически дават под наем или изпозим повече от 40% от земята си, макар да отговарят на условията на предшестващата алинея, правото им на собственост върху обработваема земя се ограничава на 100 декара.

При непряко стопанисване на земята, правото на собственост се ограничава на 50% от приетия среден тип земеделско стопанство за всяко селище.

Пряко стопанисване на земята е онова, при което собственика или членовете от семейството му, подпомогнат или не от наемни работници, обработва за своя сметка земята си. Такъв собственик се нарича земеделец-стопанин.“

Комисията даде следната нова редакция на третата алинея на чл. 8: (Чете)

При непряко стопанисване на земята правото на собственост се ограничава на 30 декара за семейство, а за Добруджа — в изброените в алинея първа на настоящия член околии — на 50 декара за семейство.“

Председател Васил Коларов: Има думата г-н министърът на земеделието.

Министър д-р Михаил Геновски: (От трибуната. Посрещнат е ръкоплескания) Другари народни представители! Аз ще си позволя да дам известни допълнителни пояснения не само по чл. 8, а и по някои други членове, за да не става нужда евентуално да вземам наново думата.

Аз се язвам тук пред вас между другото, за да подчертая онова, което и сам докладчикът вероятно ще ви каже, а именно, че онези нови текстове, които докладчикът ще ви докладва от чл. 8 нататък, са израз на пълното единодушие, както на членовете на комисията, така и на бюрата на парламентарните групи. (Продължителни ръкоплескания)

Имаме някои въпроси, по които, поради различни тълкувания, можеме, преди това съвместно заседание на комисията с бюрата на парламентарните групи, привидно да изглежда, че има различия. Но сега, когато смисълът на някои членове беше изяснен, а други членове бяха допълнени и отточени, такива различия не съществуват.

Аз трябва да дам от това място автентично тълкуване, автентично изясняване на някои текстове, за да няма място за съмнение и за злокачествени агитации против закона.

Най-напред искам да спра вашето внимание върху чл. 8, който сега ще бъде гласуван от вас. В алинея първа на чл. 8 се определя основният размер на поземлена собственост. При изреждан: основния размер в закона се взема пред вид не правособственикът на земята, не стопанинът, не главата на семейството, а общността, която собственикът възглавява — семейството. Той е *pater familias*, глава на семейството, а меродавият критерий при ограничаване правото на собственост върху земята е семейството.

Правото на собственост, което принадлежи формално на собственика на обработваемата земя, се свързва със семейството. Тук имаме сливане на две иначе неравноценни понятия. Едното е правото на собственост на главата на семейството, а другото е, както чл. 13 постановява, правото на собственост върху земята на отделните членове от семейството.

Тук получава израз принципът: земята трябва да се владее от този, който я работи. И по-малко работенето на земята не се извършва само от главата на семейството, а често пъти се извършва, бих казал, само от членовете на семейството, заради това се държи сметка именно за понятието „семейство“.

Основан размер от 200 декара предвиждаме за старите претели на България до Крайовската спогодба, а за припадналата към България Южна Добруджа — без две околии — предвиждаме 300 декара, поради особения характер на земята там.

Тоя размер се определи, макар в разните краища на България стопанските и агротехническите условия да са различни.

Трябва да ви кажа, че от момента, от който започна общественото разискване на законопроекта, и по-късно, когато вече законопроектът влезе в Народното събрание, а особено след като той беше приет на първо четене, интересът в цялата страна беше повдигнат и от много места се правеха най-различни предложения по отношение на размера. Имаше предложения да приемем за известни места максимумът да бъде 80 декара. Имаше търже много предложения да бъде максимум 100 декара, а за Добруджа — 150 декара. А имаше предложения за известни райони, където земята се обработва с по-интензивни култури, там да се слезе едва ли не до 30 декара. Ние обаче преценихме, че тия предложения са резултат на особено острият на гласа за земя. Но макар и да искаме да проведем една реформа, която е израз на стремежа към справедливост, ако отидем в крайността, тогава ще нанесем известни щети на земеделското производство. При голямо раздробяване на земята ще имаме нерентабилно обработвана земята. Ето защо трябва да търсим един силен размер, който да може да съгласува многобройните различаващи се дълбоко предложения.

С тоя размер, отразен в чл. 8 на законопроекта, ние потърсихме едно компромисно създаване. А когато законодателят създава един закон, той разрешава една проблема не с оглед интересите само на един слой от народа, а й дава разрешение, което да задоволи по възможност повече и по-големи слоеве. А както тук много пъти се подчертава, ние сме едно отечественофронтовско Народно събрание, където, покрай представители на интересите на по-бедни категории, имаме и представители на така наречената либерална буржоазия. И заради това ние трябва да намерим такава формула, която да съчетае отделните схващания, и Народното събрание да се яви единодушно. И когато претя малко аз ви подчертах, че това, което тук ще ви бъде предложено, то е израз на единодушното споразумение между отделните парламентарни групи в лицето на техните бюра и на парламентарната комисия, имах пред вид и други членове от законопроекта, на които ще се спра

Освен основния размер на собственост върху обработваема земя, в чл. 12, алинея втора и трета, предвиждаме максимален размер на собственост върху гори и горски пасища. И затова, когато тези, които имат някакъв интерес от този закон, ще го преценяват, нека имат пред вид, че освен право на собственост върху обработваема земя, те ще имат право на собственост и върху гори и пасища. Там, където главният помисъл на населението е от горите и от скотовъдството в полубалканските и балканските райони — там размерът на собствеността върху гори и пасища трябва да бъде по-голям. И затова размерът за гори и горски пасища в полетата е 50 декара, а за планинските и полупланински места е 100 декара. Значи, един собственик в полето ще има право да притежава до 200 декара обработваема земя и допълнително ще има право да притежава още до 50 декара гори и горски пасища, а в планинските и полупланински райони, където обработваемата земя е по-бедна, ще може да притежава и 100 декара гори и горски пасища. И заради туй онези, на които изглежда, че размерът на поземлената собственост е омакстен до крайна мяра, нека имат пред вид, че това размер е по-голям, отколкото на пръв поглед изглежда, като се вземат пред вид чл. 8 и чл. 12 от законопроекта.

Освен това имаме и допълнителни размери за членовете на семействата. В чл. 10, алинея втора, се казва: (Чете) „Задомените деца на собственика“ — разбирайте, на главата на семейството — „заедно със съпрузите и незадомените им деца, представляват отделно семейство, но за тях, ако са земеделци-стопани“ — ако работят земите — „се остави още по 50 декара земя.“

Сираците на земеделци-стопани, които са прекъснали или още не са започнали занаята на родителите си, на своя наследодател, се третират като земеделци-стопани, при условията, посочени в букви „а“ и „б“ на алинея втора от чл. 11.

В тази насока комисията направи оточняване в смисъл, че лицата, предвидени в буква „б“ на алинея втора от чл. 11, които продължават своето образование и особено висшето си образование, ще имат право на опция, на избор, след като завършат образованието си и станат земеделци или пък започнат да упражняват друга професия, докато завършат своето висше образование.

Обаче се определя един максимален момент, до който те биха могли да запазят това си право, именно до навършването на 20 години, защото има случаи на „вечния студент“. Може някой да следва безконечно, да продължи следването си до навършване на 50 години, все да бъде студент и евентуално не ще може да се разреши въпросът, какъв размер земя ще има право да задържи за себе си такова лице.

Освен това, искам да подчертая, че в различие от доклада, който беше напечатан, в текста, който вторично ви е раздален, при новите съществения и оточнявания, комисията по Министерството на земеделието, в съвместно заседание с бюрата на парламентарните групи, измени алинея трета на чл. 8, в смисъл, вместо да оставим на тези, които пряко не обработват земята, само 50% от размера на среден тип земеделско стопанство, приехме константен размер: за старите предели 30 декара, а за добруджанските околии — 50 декара. Тук имаме приблизително същото отношение — с една трета в повече. 200 декара, респ. 300 декара, е основният размер за тях, които работят земята, а 30 декара е основният размер за тях, които не работят земята като за Добруджа е 50 декара. Точно 1,3 е 45 декара, а тук е закръглено на 50 декара.

За това изменение на алинея трета на чл. 8 се вземаха в съображение следните мотиви. От много места се изказаха опасения, че когато общинските комисии по трудовата поземлена собственост ще определят средния тип стопанство, те, ако искат, — както в някои писма и изказвания се появи съмнение — да отишът някому, да му вземат земята, да му намалят размера, ако той пряко не я обработва, ще намалят размера на средния тип стопанство — вместо да бъде, да речем, 50 декара, ще определят 20 декара и тогава половината от 20 декара ще бъде 10 декара и това лице ще има право само на 10 декара. На много места определеният в закона размер 30 декара няма да се приложи, защото няма да стигне земята и общинските комисии ще слизат надолу.

За да няма такива съмнения, макар че аз смятам, че при отсъствие на фронтовската власт тия съмнения няма основа за съществуване, за да отбием такива съмнения и да пресечем възможността да се спекулира с този въпрос, ние решихме размерът да бъде 30 декара, респ. 50 декара.

Обаче има корекция на основните размери в законопроекта. Такава корекция е напр. тази в чл. 10, алинея четвърта: „Ако собственикът е сам, запазва размера на собственост като семейство, освен ако е навършил 50-годишна възраст, в какъвто случай запазва само 1/2 от предвидения размер земя.“

Смята се, че до 50 години някой стар ерген или някой вдонец, който няма деца, би могъл да встъпи в брак отново. От 50 години нагоре ние смятаме, че му стига половината от предвидения размер земя. Нека другата 1/2 я дадем на други, които нямат земя. Ако такова лице рече след 50-те си години да си намери бабичка, а половината земя баба и дядо ще могат да преживеят, дори като я дават под наем.

Тая корекция съдържа достатъчно елементи на справедливост.

Министър Добри Терпешев: И ти скоро ще станеш на 50 години.

Министър д-р Михаил Геновски: Бай Добри е прав, че тия, които са на 50 години, не са дядо и баба, но ако такова лице след 50 години рече да си вземе една бабичка, ще бъде дядо. (Смях)

Някой от земеделците: Защо ще вземе бабичка! Ще си вземе някоя млада.

Министър д-р Михаил Геновски: Ако не ще баба и си намери някоя млада, нека му е честита. (Смях)

Георги Христов (з): Г-н министре! Дайте автентично тълкувание на алинея четвърта от чл. 8, което ще е важно за изпълнителната власт.

Министър д-р Михаил Геновски: Ще ѝ дам тълкуване.

Направихме корекция и с разпоредбата на алинея първа на чл. 9, с която се дава възможност да се определи от Поземления съвет и с одобрение от Министерския съвет размерът на земята, която могат да обработват обществени учреждения — църкви, манастири, селекционни стопанства и др. аз имах случай при първото четене да го ора достатъчно върху манастирските земи. Казаните тогава съображения аз няма да повтарям сега. Като имате пред вид, че манастирите и църквите разполагат сега с 100—104 хиляди декара земя, че имаме манастири с историческо значение за нашата култура, че те имат монаси, за които трябва да предполагаме, че могат да работят и че ще работят, ние даваме възможност, според броя на монасите, според историческото значение на манастира-светиня. Поземления съвет да взема решение. Но за да няма място за злоупотреби в една или друга крайност, предоставя се на Министерския съвет, върховният орган в нашето управление, да одобрява решенията на Поземления съвет. Тая корекция е отклонение от основните размери за право на собственост върху земята.

За основните размери, които се предвиждат в закона, съществува още една корекция. Тя е нормата, предвидена в алинея втора на чл. 14, която гласи: (Чете) „Ако член от семейството, на който е определен по този закон размерът на обработваемата земя, придобие впоследствие обработваема земя, с която“ — тук е казано „с която“, печатна грешка — „надвишава този размер, земята в повече също се отчуждава по този закон“. Значи, след като ние първоначално прилагаме закона, определим размерите, ако по-късно някое от тези лица, на които сме определили, да кажем, правото на собственост до 200 декара земя, придобие по закона за наследството още земя по ради смъртта на някой вуйчо, някой чичо, някой родственик, в такъв случай, от момента, от който неговата земя се увеличи и надвиши този размер, съответната комисия ще има право да отчужди горницата на общо основание, като то ще има правото да предпочете, коя земя да задържи — дали тази, която получава в наследство, или тази, която е стопанисвала по-рано. Това е друга корекция, която законопроекта предвижда.

Един от важните моменти, на който аз искам да спра вашето внимание за яснота, това е въпросът за наследствените права. Определя се кому какъв размер земя се оставя, но понеже земята се оставя за семейство, създава се едно неправилно впечатление, че след смъртта на наследодателя наследниците ще получат такъв размер в свое наследство, какъвто им е определен в допълнителните размери, предвидени в чл. 10, а именно 50 декара за задомените, а при повече от две деца по 20 декара допълнително. Това впечатление е неправилно. Тези норми нямат значение сега, когато ще изредим каква земя трябва да се остави на едно семейство. Но когато наследодателят почине, тогава ние ще бъде разделен на общо основание и всеки от наследниците ще получи такъв дял, какъвто му се пада според закона за наследството. Днес той е един, утре може да бъде друг. Това е предоставено на закона за наследството.

Сега идвам до въпроса за пряко и непряко стопанисване — въпрос, който беше поставен преди малко от народния представител Георги Христов. Още в алинея първа на чл. 8 от закона се говори, че се предоставя земя на семейство, което пряко стопанисва земята си. Както виждате, чл. 1 има пред вид не собственика на земята — той лично, пряко да стопанисва земята — а семейството пряко да стопанисва земята.

В допълнение на това, което се съдържа в алинея първа на чл. 8, ние имаме алинея четвърта и последна на чл. 8, в който е казано: „Пряко стопанисване на земята е онова, при което собственикът или членовете от семейството му, подпомагат или не от наемни работници, обработва за своя сметка земята си. Такъв собственик се нарича земеделец-стопанин.“

Както виждате, когато трябва да се определи по този закон понятието земеделец-стопанин, взема се в съображение не само качеството, не само стопанската дейност, не само професията на собственика, а на първо място се взема пред вид участието в земеделското стопанство, участието на членовете на семейството в обработването на земята. Това е, което се има пред вид на първо място. Затова е напълно възможно да има някой земеделец-стопанин, който да напусне своето стопанство, да посме друга професия, но ако членовете на неговото семейство продължават сами, при условията на чл. 8, да обработват земята, тогава този стопанин, който може да има и второ звание, си остава по смисъла на настоящия закон земеделец-стопанин. Подчертавам: по смисъла на настоящия закон. В такъв случай главното звание на тоя стопанин, на този собственик, може да бъде дори кръчмарство, главното звание може да бъде чиновничество. Но когато ние вземаме пред вид семейството и предоставяме земята на семейството, не можем да държим сметка само за един човек от семейството, а ще държим сметка за цялото семейство, взето като цяло, като общност. В такъв случай възможно е един селски народен учител, макар да има за свое главно звание учителството, по смисъла на настоящия закон да бъде третиран като земеделец-стопанин. А това е обикновено явление. Нашите народни учители — бай Добри ми подпушва: и нашите народни свещеници — обикновено имат своя земя, която те обработват. Ще видите някой наш свещеник хвърлил косото, хванал косата, бялката му се развява и всеки, чиято пъти коси повече от другите. Хей там, тъй нареченият „поп“ — поп Русинов, се усмихва, понеже той добре познава тази категория лица. (Оживление)

Костадин Русинов (з): Има и такива, които служат и на Бога, и на Мамона.

Министър д-р Михаил Геновски: Има и такива, които служат на Бога и на Мамона. Такива лица, макар че имат друга професия, по смисъла на този закон ще бъдат третираны като земеделци-стопани. Вие знаете, че нашите учители при тази учебна система, която имаме, само 8 месеца в годината са учители, а 4 месеца имат ваканции: лятна ваканция, която трае 3 месеца, коледна ваканция, великденска ваканция, ваканция по гроздобер, ваканция по бране на царевича. В много случаи дори ваканцията надхвърля 4 месеца. Ще видите наши учители сами да обработват своята земя. На много места някои учители имат образцови земеделски стопанства и дават пример не само на своите ученици, но и на земеделците-стопани.

Следователно, смисълът на алинея последна от чл. 8 трябва да се разбира така: няма значение какво вторично, какво друго занятие има собственикът, има значение дали той сам лично или заедно с членовете на негово семейство, или само те, обработват земята пряко.

Някой от народните представители: Ако е наемен работник?

Министър д-р Михаил Геновски: Дори и да е наемен работник — стига членовете на семейството му да работят земята. Ние имаме много работници от селата в мините. Например в мините „Перник“ има голям брой работници, които през зимата намират своето препитание изключително в мините, но жените им са селянки, децата им пасат говедата и работят земята. Би било съвършено неправилно и несправедливо да кажем на такъв работник: „Ще ти вземем земята“ — защото, поради това, че не му стига земята и не може да изкарва хляба си, той отива да се заведе в мината да работи под земята. Това би било крайно несправедливо.

Това бяха съображенията, които ние имаме. Но ако той не работи земята, а работи само в мината, ако и членовете на семейството му не работят тези 200 декара, които им са отстъпени по закона, ще ги вземем. И за това има един коректив. Алинея втора на чл. 8 предвижда, че когато едно лице повече от 40% от своята земя в продължение на две години я дава под наем, ограничава му се правото на собственост на 100 декара. Има много кръчмари, които имат земя, работят част от нея, а другата част отдават под наем. Ако те вършат това систематически — значи нямат нужда от земята — съгласно алинея втора на чл. 8 ние ще им вземем земята, която пряко не работят.

Аз искам да оточия тук и въпроса за промяната на занятието. Законопроектът не забранява свободата на сделките, сключването на сделки, които имат за предмет земя. Един стопанин може да продаде земя и може да купи земя. Ако той купи земя в размер по-голям от определения, който се предвижда по законопроекта, тогава комисията ще има право да отчужди за фонда горницата от тази земя и с нея да оземлява. Но един стопанин, който днес се занимава с земеделие, може да продаде своята земя и да стане търговец, да вземе някое друго занятие. Законопроектът дава тази възможност, но поставя само едно ограничение по чл. 121, където е казано: „Забранява се принудителната продажба за дългове на земи до средния тип на трудово частно земеделско стопанство, освен когато се касае за удовлетворение ипотечно задължение и задълженията към Българската земеделска и кооперативна банка и кредитираните от нея кооперации“. Ето това е изключението. Принудителна публична продажба за задължения, които не са предвидени в чл. 121, няма да е възможна за земи до размера на средния тип трудово частно земеделско стопанство. А този среден тип, както знаете, се определя в законът до 50 декара.

Щом като могат да стават сделки с земята, възможно е едно лице да промени своето занятие, като престане да бъде земеделец, или обратното — лице, което е търговец, или адвокат, или заема някаква служба, да се откаже от своето занятие, да си купи земя и да стане земеделец-стопанин. Затова обаче са необходими две условия: първо, да няма друго свое занятие и, второ, пряко да стопанисва земята, която ще си купи. Ето това са условията, които се предвиждат в закона.

Освен това, законът предвижда и друга една възможност. Когато тук ставаха по принцип разискванията по законопроекта, от много места имаше запитвания в този смисъл: но ако някое лице има земя и има занятие, което не е съвместимо с обработването на земята — да речем живее в града, живее там и членовете на неговото семейство, а земята си в село дава под наем — но лицето е склонно да се върне към земеделие? За такива лица законопроектът предвижда да могат в 6-месечен срок, даден от комисията по т. п. с., да изберат кое занятие ще запазят. Ако такива лица, които разполагат с земя, пожелаят да напуснат града и досегашното си занятие и да се върнат при своята земя да я обработват, в такъв случай те ще запазят максималния размер земя, който законопроектът предвижда. Целта на даването на този 6-месечен срок е да може лицето евентуално да ликвидира със своята прежна професия. То може да е търговец, може да има сключени различни сделки — затова му се дава известно време да може да ликвидира своите сделки и да се прибере при своята земя да я обработва.

Следователно, приказките в тази насока, че ние искаме да ограничим хората, са неверни. Меродавното, което законопроектът предвижда, е: кой работи земята? Ако едно лице, упражняващо друга професия, днес е собственик на земя и пожелее само да я работи, и заточне да я работи, то ще може да запази земята за себе си.

Един от въпросите, по който имаше твърде много разисквания и твърде много неправилни изказвания, беше въпросът за това, как ще стане оценката и заплащането на отчуждената земя. По този въпрос направихме известни малки изменения. Предвиди се заплащането на земята да става не както беше първоначално установено — чрез петорно умножение на емлячната оценка — а чрез шесторно увеличение на тази оценка. Така ние искаме да се доближим до пазарните цени, искаме да намалим отстъпването на собствениците. Но

заедно с това ние запазваме една мярка, а именно, че оценката не може да бъде по-ниска от 1.000 лв. и по-висока от 10.000 лв. за декара. Народният представител Анастас Цангачев преди малко ми каза: „Я си представете, че вие двете 50 декара, средния тип стопанство, на един стопанин. Значи, вие ще го натоварите с половин милион лева!“ Ние имаме най-напред като основен критерий емлячната оценка. Ако едно лице получи земя, която в 1930 г. е имала емлячна оценка, да речем, 3.000 лв., а действителната цена сега е стигнала до 10.000 лв., ние отрязваме: до 10.000 лв. — Ако то получи, да кажем, лозе, ако получи овощна градина, тогава то сигурно ще бъде готово да даде 500.000 лв., платими за 20 години.

Кръстю Славов (з): Зависи как е спечелил земята.

Министър д-р Михаил Геновски: Ако нашият лев заякне още повече, ако нашият лев получи нова вътрешна стойност, ние сме убедени, че Отечественият фронт ще продължава да управлява България, че България ще има народно управление, а народното управление ще намери начин тогава да коригира цената и да удължит бедните, които ще се осемлят.

Освен това, аз искам да подчертая, че чл. 17 предвижда за в полза на фонда намаляния от цената на отчуждените земи при известна градиация, която сега е изменена. Тази градиация е заимствувана от чл. 53 на закона за трудовата поземлена собственост от 1923 г., само че сега в комисията стълбицата е увеличена: предвижда се, че за земя от 1.000 до 1.500 декара за в полза на фонда се вземат 45%, а не 50%, както беше във внесенния законопроект, а от 1.500 декара нагоре се взема за в полза на фонда 50%.

Тук може да се постави едно питане: добре, ние разбираме, че земята на тези, които имат много, е ограничена, но за кого ще отиде тази земя? Отговорът е: тази земя отива за фонда, но от фонда получават по-всичка земя известна категория лица. Подир малко аз ще ви говоря за това. На първо място това са пострадали от фашизма. Когато оземляваме тези, които са пострадали от фашизма, на тях ние ще дадем земята по-евтино. Те са мъченици, те са платили тежък данък. И това са обикновено по-бедни, малоземлени хора. Богатите не стават ятаци, но един беден човек, който има, да кажем, в гората 5 декара земя или има една къща, става ятак. Когато ще оземлим този човек, ние ще вземем под внимание това нещо. И затова на тях, които имат повече земя, ще отбем до 50%, за да можем да дадем на тях, които са пострадали през фашисткото робство, при началение 50% от цената, по която е взета земята. (Ръкоплескания). Ето смисълът на тази намаления. Това не е само едно историческо основание — защото такова постановление намираме в закона на Александър Стамболийски — но ние имаме и наши настоящи основания така да постъпим.

Един друг текст, по който трябва да имаме ясна представа, е чл. 21, точка 14. По чл. 21, точка 14, има едно предложение от народния представител Драгомир Вълчков. Нека ми бъде позволено да спра предварително вашето внимание на това предложение и да ви кажа какви съображения то съдържа. Трябва да ви подчертая, че основните съображения, които се намират в частното предложение на изродния представител Драгомир Вълчков, аз ги споделям, те са в съгласие със смисъла на закона. Ако Драгомир Вълчков е направил такова предложение, очевидно той е имал пред вид онова, което вие се приказва. Той е имал пред вид едно евентуално неправилно тълкуване на закона. За какво се отнася това предложение, което визира точка 14 от чл. 21? Чл. 21 предвижда от кои земи се образва държавният поземлен фонд, от който фонд ние ще оземляваме. Точка 14 на чл. 21 предвижда, че в този фонд се включват и „отчуждените след 17 септември 1944 г. земи на собственици, които са притежавали земи, които биха били причислени към държавния поземлен фонд по реда на този закон, ако не биха извършили отчуждението, освен ако Поземленият съвет при Дирекцията за земята, по молба на заинтересуваните лица, подадена в тримесечен срок от възникването в сила на този закон, постанови, че извършените отчуждения не са станали за осуетяване идеята на аграрната реформа.“

Най-напред искам да ви спомня факта, че на 17 септември 1944 г. министър-председателят г-н Кимон Георгиев в Съдебната палата на един голям митинг прочете платформата на Отечествения фронт. А в тази платформа има точка, че ще бъде дадена земята на тях, които я работят, и максималният размер ще бъде до 300 декара. Както виждате, ние оставаме верни на този принцип. Основният максимален размер не надхвърля 300 декара.

Тогава обаче тези, които имаха над 300 декара, започнаха да провалят своите земи, започнаха да сключват сделки с единствената цел да отчуждят своите имоти. Те не бързаха до 17 септември 1944 г. да провалят своите имоти, но след 17 септември бързаха. Съвършено очевидно е защо бързаха да отчуждят своите имоти.

След това излезна едно постановление на Министерския съвет, което спря отчуждението по такива сделки. Това постановление на Министерския съвет беше издадено, за да се попречи на осуетяването на аграрната реформа. След това обаче се явиха такива случаи: някак някои собственици и казват: „Аз съм започнал за напълно законен толкова пари, не мога да ги платя, трябва да продам земя.“ Или се явява друг и казва: „Аз имам данъци към държавата, нямам от къде да платя, дайте да продам малко земя.“ И затова Министерския съвет с допълнителни постановления разреши сключването при известни условия на такива сделки за отчуждение на земи на такива хора, които притежават по-голяма площ земя.

Обаче днес аз мога пред вас да подчертая, че се донесоха съветения в Дирекцията за земята, че на много места се злоупотребява с това постановление. Един чифликчия, който има в едно село 7000 декара земя, казва: „Имам 700.000 лева записани за паричен заем, аз не мога да ги платя.“ Този човек може поекзотично да ги плати, но той търси начин, като извади пари да плати, да може да заплати на тях пари да ги употреби за запазването за себе си на част

от земята, която евентуално подлежи на отчуждение по този закон, чрез формалното и прехвърляне на друго лице. Явява се той пред истарисуа и, понеже беше предвидено в това постановление, парите, които се получават при продажбата, да се внасят на истарисуа, който пак ще ги внася на приход в държавното съкровище, дава ги на един свой близък човек, подставено лице. Подставеното лице казва: „Купувам земята, ето 700.000 лв.“ Нотариусът прибира парите и ги внася в държавното съкровище за сметка на продавача. Това са пари на продавача, но той чрез това подставено лице запазва земята за себе си. Защото има такива хора, които живеят с вярата, че Отечественият фронт, както разправят „Зеленото знаме“ или „Свободен народ“, ще го помете вятърът, ще дойде друго време, и тогава продавачът ще може да извади съответните пари и ще каже: „Я моля, върнете ми земята, тази земя е моя.“ Такива сделки има. И чрез такива сделки става осуетяването на аграрната реформа. Друг би бил въпросът, ако земята стане действително собственост на този, на когото се прехвърля. Затова ще бъде предоставено на Поземления съвет да прецени, дали при една сделка целта е да се осуети изцяло или частично от съответния собственик на земята провеждането спрямо него на аграрната реформа, дали има осуетяване идеята на аграрната реформа, или сделката е действителна.

Каква е идеята на аграрната реформа? Идеята на аграрната реформа е, земята да бъде взета от тях, които не я работят, и дадена на тях, които я работят. Ако при такава сделка земята е продадена действително, а не симулативно, и ако този, който я е купил, има земя колкото е средният тип земеделско стопанство или да речем малко повече, но около средния тип, тогава този човек очевидно получава земя, каквато той има право да получи, ако беше оземлен. Затуй такива сделки няма да бъдат унищожени, ако заинтересуваните участници в сделката, а те са двама — продавач и купувач — подадат в тримесечен срок от влизането на закона в сила молба, представят своите доказателства, и Поземления съвет намери, че наистина в дадения случай не е съществувало намерение, нито е настъпил резултат за осуетяване идеята за провеждане на аграрната реформа. В дадения случай се предвижда срок. Аз искам пред вас да подчертая, че ако бъде приет законът, Министерството на земеделието, — Дирекцията на земята — ще направи и специални предупреждения чрез пресата, чрез радиото, за да напомни на всички заинтересувани стопани, че те трябва да подадат такива молби. А трябва да ви кажа, че с точка 14 от чл. 21 не се засягат, както приема Д-р Димитър Вълчков, всички нотариални актове, които имат за предмет покупко-продажба на земя от 17 септември насам — не, а само продажби от лица, които, ако имаха днес този размер земя, който са имали на 17 септември 1944 г., биха били засегнати от закона. Всички други сделки не се засягат от закона. (Ръкоплескания) И затова, който е купил земя от собственик, който не би бил засегнат от аграрната реформа с оглед на настоящото й съдържание и с оглед на момента, когато беше обявена, такъв купувач няма да бъде засегнат от тази реформа.

Някой от земеделците: Няма ли опасност да се изтърват някои?

Министър д-р Михаил Геновски: Има опасност някои да бъдат изтървани, но най-после Поземления съвет, председателят на който ще бъде член на Върховния административен съд, ще може да прецени; той ще има право да събира доказателства по всякакъв начин, за да се избегнат дела, които могат само да усложняват работата, вместо да я улеснят. И трябва да ви кажа, че от статистиката, с която разполагаме, се вижда, че няма да бъдат засегнати 30.000 правни актове, както се казва в предложението на Д-р Димитър Вълчков, а ще бъдат засегнати не повече от 1.000 правни актове. Няма да има и тълкова. Трябва да ви кажа, че от разглеждането евентуално на тия 1.000 актове, едва ли ще бъдат засегнати 150—200 купувачи, на които ще бъдат иззети земи, за да влязат в фонда.

Някой от земеделците: Най-много.

Министър д-р Михаил Геновски: Най-много. Така че тази опасност от създаване на много дела не съществува.

Един народен представител: Г-н министре! Актовете на тия хора, които са купили по 30 декара от продавачи, които имат право да ги запазят като не пряко обработващи земята, ще бъдат в сила.

Министър д-р Михаил Геновски: Тези актове ще бъдат в сила.

Същият народен представител: Мнозина си продалоха земите, и купувачите ги купиха, за да си вложат парите в имоти.

Министър д-р Михаил Геновски: Това е вярно. Има стопани, които не работят пряко земята. Те имат много земя, затуй продават своята земя и са продали дори и този размер, който, да речем, би им бил предоставен по този закон. Защо са го стигали то? С умисъл да осуетят осъществяването на аграрната реформа. Те са били недобросъвестни спрямо Отечествения фронт, те са били недобросъвестни спрямо платформата на Отечествения фронт и затуй те сами платят данък на своята недобросъвестност. Естествено, законът не претърпява да обхване такива сделки и да върне земята на тези, които не я работят, защото основната цел на закона е да бъде дадена земя на тези, които работят земята, а нямат земя.

Тук искам да дам едно малко пояснение. На много места имаме доброволни сделки. Много ползители, за да избегнат закона, са извършили между своите наследници доброволни сделки. Тези сделки, щом като с тях се прехвърля собственост на земя от наследниците в пакете на разпоредител, които предлагат този закон, няма никаква опасност да бъдат изтървани и те трябва да бъдат запазени. (Ръкоплескания)

Сега искам да спра вашето внимание върху въпроса за оземляването. Съгласно чл. 33 стопаните се оземляват с цел да се уедърят техните стопанства или, ако нямат земя, да получат такава земя. В закона на няколко места, още в началните текстове, които вие прехтете, се подчертава, че целта е да се създадат жизнеспособни трудови стопанства. Тези жизнеспособни трудови стопанства са частни стопанства, които ги разделя на две категории: частни трудови стопанства и кооперативни стопанства. Това е подчертано в чл. 38: „Чрез оземляване се уедърят дребните земеделски стопанства или се образуват нови стопанства по определен в закона размер.“

Основният размер, с който ще борави общинската комития, е средният тип, а средният тип е определен в чл. 36 — до 50 декара за старите предели на България и 80 декара за 5-те околии в Добруджа. И тук имаме същото съотношение — с една трета повече за Добруджа. Както виждате, имаме: 200—300 декара, 30—50 декара и 50—80 декара. Приблизително с една трета е разликата между размерите в старите предели и тези в 5-те околии в Добруджанската област. Меродавен е средният тип и него трябва да създадем. Ние го създаваме чрез оземляване. Ако едно лице, което е оземлено, след това му стигне ръка и може да увеличи своята земя — получило е да речем 30 декара, а след година, две, три или пет може да си купи още 30 декара, станат му 60 декара — на него няма да вземем. Едно лице, което е оземлено, може да увеличи своята земя до пълния законен размер, който е посочен в закона — 200, респ. 300 декара.

Чл. 34 обаче подчертава друг важен момент, а той е: подлежат на оземляване всички лица, които изкарват прехраната си с земеделие и отраслите му; които в настоящия момент, когато се създава законът, когато ще влезе в сила, когато ще се прилага законът, се занимават с земеделие и отраслите му. Тези, които днес биха желали да станат земедельци, и които нямат такава занаят — те няма да бъдат оземлени. Те могат да станат земедельци, ако си купят земя.

Днес ние имаме пред вид само тези, които работят земята. Ако някой няма земя, ако днес е фабричен работник, няма да се оземли по този закон. Целта е да се оземлят онези, които изкарват прехраната си с земеделие.

Аз имам случая да ви подчертая няколко пъти и наново подчертавам тук, че с този закон ние не разрешаваме целия стопански проблем у нас. Ние няма да създадем само с този закон благосъстояние на нашия народ. Гладът за земя у нас е голям. Ние ще можем да заловим само една трета от гладните за земя у нас, а останалата част ще бъдат или частично задоволени, или няма да бъдат задоволени. Затуй вие виждате от тази трибуна, от отечественофронтговската преса, от орааторите на Отечествения фронт по събрания и митинги да се подчертава: ние искаме да създадем индустрия, за да може да се погълне част от тази работна ръка, която днес изчезва в земеделието, защото няма достатъчно земя, за да се намери препитание, да дадем хляб, да осигурим съществуване на тези безработни.

Ето така трябва да оценяваме аграрната реформа, защото ни трябва 10 до 11 милиона декара земя, за да създадем средния тип земеделско стопанство, а ние най-много ще можем да съблемем и да раздадем по този закон 4½ милиона декара земя — т. е. една трета от това, което е необходимо за създаване навред на средния тип земеделско стопанство.

Сега искам пред вас да подчертая, че ние имаме двойко оземляване: — оземляване индивидуално и оземляване кооперативно. Алтернатива на чл. 36 от законопроекта казва: „Когато разполагамите фондови земи са недостатъчни за образуването на частни земеделски стопанства, комитията оземлява всички стопани, които желаят да образуват трудово кооперативно земеделско стопанство. Ако някой от последните напуснат впоследствие кооперацията, земята, с която са били оземлени, не им се връща, като сметката им се ликвидира по реда на настоящия закон.“

Един народен представител: Ами ако 80% от стопаните напуснат?

Министър д-р Михаил Геновски: Ще останат 20%. Които искат да работят земята, те ще останат. Това е справедливо. Ние искаме по този начин кооперно да потикнем осъществяването на кооперативното стопанство без принуждение. Но заедно с това ние не пренебрегваме и възможността за индивидуално оземляване. Това е само при случай, когато земята не стига. Но в някои села, където има земя да оземлим всички — както да речем в с. Татаро, Сандановска околия, където от 24.000 декара селско землище 11.000 декара земя е чифликчийска — там няма да оземляваме кооперативно. Но ако в едно село речем да оземлим всички безмотични или маломотични и можем да им дадем само по 2—3—5 декара, там ще бъде по-добре да съберем ония, които искат да се съберат, и на тях да им дадем земя, за да създадат едно жизнеспособно трудово кооперативно земеделско стопанство. (Ръкоплескания)

Освен това в чл. 9, алinea втора, от законопроекта също така се подчертава създаването на кооперативни стопанства. Там обаче съображението е друго. Чл. 9, алinea втора, гласи: „Отчуждените земи от частните модерни обзаведени образцови семеипроизводителни земеделски стопанства, с цел да се запазят като такива, се застъпват изцяло или частично от държавата или се оземляват с тях пролемити лица, които са работили в тия стопанства, ако подлежат на оземляване, като получат идеални части от определената в тях фондова земя, без тя да се парцелира, и се превръщат в кооперативни стопанства. Въпросът се решава от Поземления съвет с одобрение на Министерския съвет.“ Имам пред вид известни стопанства, които са добре обзаведени.

Когато бях в Лобонч — бай Лимитър Попов си спомня — там стана дума за един земеделско-стопанец, който има голямо стопанство. И защото другите по-дребни стопанци през есента просто си

зарязват имотите, не щат да ги работят, този човек, който има добре осъществено стопанство, го работи, като казва: „Няма значение за кого ще бъде земята. Аз обичам земята и ще я работя.“ И той поддържа стопанството си. Нему му е мила земята. Той е създал стопански сгради, направил е едно рентабилно земеделско стопанство. Сега ще да вземем да го раздробим, за да оземляваме! Или пък едно стопанство, което е селекционно, където се прави подбор на семената, да вземем това стопанство да го раздробим, да загуби своето предназначение! А неговото предназначение е да създава нови сортови семена, да създава хубава семена! Там ще има научни опити. Тогава само същественият, то има свои специални църкви, има свои специални лехи и такова стопанство ние трябва да запазим.

Кого обаче трябва да оземлим? Такива стопанства най-напред трябва да ги задържи държавата, защото държавата е, която днес се грижи да се подобри семената, да се създадат нови сортови семена. Затова най-напред тя трябва да ги задържи. Но полже държавата има много стопанства, може би ще се прещени, че не държавата ще бъде най-добрият стопанин, а има специалисти местни хора, агрономи, земеделски работници, които си разбират от работата блестящо. Какво трябва да чакаме? Ние ще ги оземлим, ние ще им определим идеални части, няма да им дадем реални дялове, за да можем да запазим цялостно стопанството.

Ето, другари, това са двата случая, където ние предвиждаме да има колективно, сиреч кооперативно оземляване. Това е смисълът на разпоредбата на чл. 9, алинея втора, и на разпоредбите на чл. 36. Освен това има известни постановления, които се отнасят до облекчения на оземлените при изплащането на дадената им земя. Съгласно чл. 43, алинея първа, от законопроекта изплащането от стопаните, които оземляваме, ще бъде по цената, по която е отчужден имотът, без отбивите по чл. 17: 10—15—20—30% и пр. за полза на фонда. Да речем, земята е оценена 6 пъти, декарът струва 6.000 лв. — той ще получи земята по 5.000 лв. декара, но за изплащането ѝ ще получи отсрочка. Това е за обикновено, индивидуално оземляване. Но има известни привилегии по чл. 43, алинея втора: „Всички оземлени досега пострадали от войната и тия пострадали в борбата против фашизма — инвалиди, вдовци и сираци — както и ония, които ще бъдат оземлени“ — значи и тези, които досега са оземлени, и тези, които ще бъдат оземлени — изплащат земята с 50% намаление от оценката, по която са причислени към поземления фонд“. Това е справедливо. И затуй правим отбив, за да можем да ги оземлим. Те са вече платили с кръв земята си и заслужават да бъдат оземлени при намалени цени.

Кръстю Славов (з): Дори безплатно!

Министър д-р Михаил Геновски: Дори безплатно. Но да не отиваме толкова далеч. Ти, Къни, нали си от партизаните, все се изсидваш малко!

В алинея трета на чл. 43 се предвижда една привилегия за тези, които получават кооперативно оземляване, за да се поощри кооперативното оземляване: (Чете)

„Оземлените, които участвуват в трудови кооперативни земеделски стопанства, заплащат дадените земи от поземления фонд с 40% намаление от оценката, докато членуват в кооперацията. От това намаление не се ползват оземлените по предишната алинея.“

Това е една привилегия за тези, които кооперативно се оземляват, за да се поощри кооперативното оземляване. С това ние искаме да подчертаем онова, което лежи в закона за трудовите земеделски кооперативни стопанства. А какво е то, другари? То е: на бива да се създават насилно кооперативни стопанства. Те трябва да бъдат създадени доброволно. С алинея трета на чл. 43 ние поощряваме доброволното коопериране на земеделските работници и малоимотните земеделци. (Ръкоплескания)

Искам да подчертая пред вас, че подлежат на оземляване на общо основание и наследниците. Ако един земеделец-стопанин няма достатъчно земя, неговите синове имат право да получат земя на свое основание. Ако той, да речем, има 50 декара — това е максималният среден тип, ние него не можем да го оземлим. Той има право да притежава до 200 декара. Но ако той има земя до този тип, неговите синове на общо основание могат да бъдат оземлени до средния тип, ако те съставляват отделно семейство и ако се занимават с земеделие. Искам да подчертая това пред вас, защото това беше един от въпросите, с който се занимавахме с вас и по който имаше неоправдано схващане и неправилно отношение.

Законопроектът предвижда и отземляване. Аз искам да ви подчертая някои от най-характерните случаи на отземляване, за да видите, че ние държим да имаме постановления, които да гарантират осъществяването на целта на законопроекта. А целта на законопроекта е да вземем земята от тези, които не я работят, и да я дадем на тези, които ще я работят. Ако им дадем земя и те не я работят, ще им отнемем земята. Няма смисъл да държат земя, която не работят, която дават под наем или на изпълнители.

Чл. 122 от законопроекта гласи: „При оземляване за специални цели земята се отнема от общинската комисия за т. п. с. след утвърждение на това решение от Поземления съвет при Дирекцията за земята, ако в определения срок не е отключено осъществяването на почивка за целта.“

Съгласно чл. 9 ние можем да оземлим някои индустриални заведения, които имат нужда от земя, за да построят сгради, или пък някои дружества, които имат нужда от земя за някаква специална цел. Според чл. 9 Поземленият съвет казва: имате нужда — ето ви земя. Но, да речем, тези хора в срока, който им е даден, не отключват осъществяване на целта — тогава ще им се отнеме земята.

Един народен представител: Ами ако някое читалище има нужда?

Министър д-р Михаил Геновски: Ако читалища имат нужда от земя за определена цел, ще бъдат оземлени. Но ако те не употребят

тая земя за целта, за която им се дава, земята ще им бъде отнета. Няма смисъл да им дадем земя, а те да я дават под наем. Да речем, едно читалище решава да си направи кино и иска земя за тази цел. Но вместо да употреби тая земя за определената цел, то я дава под наем година, две, три.

Един народен представител: То е временно състояние.

Министър д-р Михаил Геновски: Ние не можем да търпим това временно състояние да трае с десетилетия. Поземленият съвет ще определи срок, и ако в срока не се отключи осъществяването на целта, земята ще се отнеме. Например яви се един индустриалец и поиска земя, за да направи край Искъра фабрика за изкуствени торове. Поземленият съвет го оземлява, но той не започва в определения срок да строи. Тогава общинската комисия ще му отнеме тая земя и ще я даде на някой селянин, който няма земя, за да я работи и да изкарва хляба си.

Освен това в чл. 127 се предвижда, при случаите, когато лицата, които са оземлени, не платят стойността на земята, въпреки тая голяма разсрочка, земята им се отнема, те се отземляват. Това е друг случай. Както виждате, законът съдържа постановления за такива отземлявания, които съдържат в себе си едно изискване за справедливост.

Законопроектът предвижда и известни изключения. Искам да спра специално вашето внимание на чл. 26. За големите наши градове, за които се предвижда, че ще се разрастнат, ще порастнат, ще се създадат паркове, край тях ще изникнат индустриални заведения, ние искаме да запазим общинските земи и мери за тая цел — за градоустройството на тия големи градове и за разрастване на индустрията. Тия градове са изрично изброени в чл. 26. Те са градовете: София, Пловдив, Варна, Русе, Бургас, Плевен, Стара Загора, Сливен, Търново, Габрово, Казанлък, Кюстендил и Перник. Тук обаче става едно отчуждаване — че те ще запазят само тези свои земи, които се намират близо до тях, земите, които се намират в тяхното землище. Защото има градове, които имат земи в други землища. Ясно е, че земите, които се намират в други землища, не могат да им послужат нито за градоустройство, нито за индустрия, нито за други стопански цели. Един град може да си създаде едно общинско предприятие, например скотовъдно, може да си създаде своя клиника, но той ще я създаде в своето землище. Ако той създаде стопанско предприятие извън своето землище, ясно е тогава, че няма да употреби своя земя за това стопанско предприятие. Давам ви за пример подарения имот на гр. Враца, който се намира при Михайловград. Ако такива имоти има Пловдив, или който и да е от другите градове, земите, на които се намират тия имоти, на общо основание ще бъдат в обсега на действието на този закон.

Един народен представител: А гр. Добрич?

Министър д-р Михаил Геновски: Град Добрич не го прещенихме. Ние смятаме, че град Добрич е твърде много земеделски град. Това е едно предложение, което направи министърът на вътрешните работи. То беше допълнително обсъдено. То беше предмет на обсъждане в комисията, в нейното съвместно заседание с бюрата на парламентарните групи.

Един народен представител: Моля, г-н министре, д-йте разяснение и по пункт 14 от чл. 21 за отчуждените земи до 17 септември.

Министър д-р Михаил Геновски: От 17 септември назад?

Същият народен представител: Аз смятам, че ще трябва да има поставено като мотивировка, кое именно ще се смята като причина, която е наложила да се продаде земята, и кои не ще се преследват.

Министър д-р Михаил Геновски: То е ясно.

Същият народен представител: Не е ясно.

Министър д-р Михаил Геновски. Ако най-напред имаме намерение да се осуети идеята, която е легнала в закона, ако фактически порали сделката е настъпило частично или пълно за отделния стопанин, собственик на земята, осуетяване спрямо него прилагането на закона, ясно е, че в такъв случай ние ще трябва да унищожим такива сделки. То е въпрос за конкретна преценка.

Същият народен представител: Преценката ще бъде разтеглива.

Министър д-р Михаил Геновски: Е, ще бъде разтеглива! Има различни случаи. Когато законодателят създава един закон, той създава закон не за един случай, а генерализира случаите. Ние търсим да намерим най-добрата форма, за да можем да генерализираме случаите.

Същият народен представител: Ако продавачът е искал да осуети поземлената реформа, сделката ще се анулира. Обаче ако не е изхвърлил установената в закона норма?

Министър д-р Михаил Геновски: Аз вече казах: ако купувачът не е надхвърлил средния тип земеделско стопанство, ние имаме осъществяване на идеята за аграрната реформа, само че купувачът, вместо да плати тая земя по-евтино, е платил повече. Шом като е готов да плати повече, халал да му е, няма да го засегне.

Георги Босолов (з): Много хора бяха замесени в политически провеси и под формата на глоби или на затвор и глоби бяха лишени от земя.

Министър д-р Михаил Геновски: Когато е продадена такава земя, това не е ставало по волята на този, чиято земя е продадена, а е ставало, да речем, по силата на една присъда на Народния съд, ставало е от бирника, когато той е имал за задача да събере парите на държавата. Ясно е тогава, че не може да става дума за разваляне на такива сделки. Аз съм доволен, че другарят Босолов ми постави този въпрос, за да мога и на него да отговоря, как при оформяването на закона ние сме го разбирали. Ние имаме пред вид, както един другар се обади, недоброевропейското отношение към идеята за аграрната реформа, което е дало за резултат частично или цялостно осуетяване осъществяването в конкретен случай на тази идея. Ето критерият.

Другари! Аз заключавам. След тези пояснения, които ви дадох, след подчертаването на тези текстове, които са най-важните, по които имаме известни различия, по които имаше известни спорове и по които, след като ние направихме тия разяснения в съвещанията, които имашме, се постигна едно пълно единодушие, аз ви моля, след като оня ден ние прокахме закона за конфискуване на богатствата, които по незаконен начин са ограбени от народа, сега второто голямо дело — разрешаването на аграрната реформа — да бъде гласувано така единодушно от цялото Народно събрание, както оня ден гласувахме другата голяма реформа и голямо дело на Отечествения фронт. (Ръкоплескания)

Председател Васил Коларов: От народния представител г-н Кръстю Славов има постъпило предложение към чл. 8 от закона за трудова поземлена собственост да се прибави следната нова алинея: (Чете)

„Не могат да притежават земя лица, притежатели на фабрики, апартаменти, крупни предприятия; земята не им служи за препитание, а за експлоатация.“

Има думата народният представител Кръстю Славов, за да обсъди своето предложение.

Кръстю Славов (з): (От трибуната) Драги народни представители и представители! Известно е, че в закона за аграрната реформа е легнал принципът „земята да се притежава от този, който я обработва“; че земята трябва да служи за препитание, за преживяване, за спокоен човешки живот. Но в настоящия закон има направено едно опущение в това отношение, затова аз предлагам към чл. 8 да се прибави една нова алинея — че не могат да притежават земя лица, притежатели на фабрики, апартаменти. Богатите слоеве, които имат земя над 30 декара, въобще не заслужават да имат нито педя земя, защото техният основен поминък не е от земята. От друг поминък те смучат милиони.

Аз мисля, че не трябва да позволим на такива лица да имат например овощни градини, щом не ги работят сами, а наемат работници, за да пъскат ябълките, черешите, крушите и пр., като не им позволяват дори да хванат от плодовете на тези градини. Такива овощни, зеленчукови градини, лозя и пр. трябва да се дадат на тези, които ги обработват.

Затова, повторям, аз предлагам, в края на чл. 8 да се прибави нова алинея, че въобще богати хора, лица фабриканти, милионери, търговци, притежатели на апартаменти и пр., които могат да живеят и без да имат земя, да не притежават дори и минималното количество от 30 декара земя. 30 декара земя е необходима, да кажем, на един основен учител, на който учителската заплата не стига да се изхрани, и тия 30 декара, които законодателят му оставя, ще му служат да може да преживее, да може да изучи и да даде възпитание на своята челяд. Тия 30 декара ще се оставят на някой досебен чиновник, занаятчия, който, отишъл в града да работи, утре, като бъде уволнен или заболее и не може да упражнява своята професия, пак ще се върне в стопанството си и с доходите от него ще може да преживее и отгледа своята челяд. Земята обаче на онзи, на когото е излишна, трябва да бъде отнета в полза на този, който я работи. (Ръкоплескания)

Председател Васил Коларов: Има думата г-н министърът на земеделието.

Министър д-р Михаил Геновски: Г-да народни представители! Когато говорих, аз нямаш пред вид това предложение на народния представител Кръстю Славов и затова по него въобще нищо не казах. Сега то е пред мене и като го чета виждам, че той иска да обезсили оная алинея от чл. 8, с която ние признаваме, че лица, които не работят пряко земята, ще могат да притежават, да запазят земя до 30 декара, респективно до 80 декара. С оглед на единодушието, което ние тук трябва да манифестираме, като се има пред вид, че в Отечествения фронт трябва да съгласуваме интересите на повече категории, че в нашата дейност не можем да защитаваме само съсловни, класови и групови интереси, а трябва да търсим и изтъкнем общите интереси, че на базата на тези общи интереси ние вече сме постигнали едно съгласие, аз моля Кръстю Славов да оттегли своето предложение. Ако обаче той не го оттегли, моля да гласувате онова, което беше прието от комисията и от бюрата на парламентарните групи, а неговото предложение да отхвърлите.

Кръстю Славов (з): Не оттеглям предложението си, защото тогава принципът „земята да принадлежи на този, който я работи“, се изтърбушва.

Председател Васил Коларов: Ще поставя на гласуване чл. 8, така както се докладва.

Моля народните представители, които са съгласни с заглавното и с чл. 8, както се докладва от г-на докладчика, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

При това положение стана безпредметно да гласуваме предложението на г-н Кръстю Славов.

Има думата г-н докладчикът.

Докладчик Бочо Илиев (к): (От трибуната) (Чете)

„Чл. 9. Държавни, общински и културни учреждения, манастири, църкви, индустриални и занаятчийски предприятия, кооперации, дружества и признатите от Министерството на земеделието и държавните имоти селекционни институти, които поради естеството на своята дейност имат нужда от земя, могат да се снабдят с такава или да запазят притежаваната от тях до размер, определен от Поземления съвет при Държавната за земята, с одобрение на Министерския съвет, при условие, че сами ще стопанисват земята си.“

Отчуждените земи от частните модерно обзаведени образцови семеенпроизводителни земеделски стопанства, с цел да се запазят като такива, се задържат изцяло или частично от държавата или се оземляват в тях предимно лицата, които са работили в тия стопанства, ако подлежат на оземляване, като получават илюзия и части от определената в тях фондова земя, без тя да се парцелира, и се превръщат в кооперативни стопанства. Въпросът се решава от Поземления съвет с одобрение на Министерския съвет.“

Председател Васил Коларов: Ще гласуваме. Моля г-да народните представители, които са съгласни с чл. 9, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 10. Под семейство, по смисъла на този закон, се разбира общност между съпрузи и незадомени деца, включително овдовелите и разведените, ако нямат свои деца.“

Задомените деца на собственика, заедно със съпрузите и незадомените им деца, представляват отделно семейство, но за тях, ако са земеделци-стопани, се оставя още по 50 декара земя.

Когато семейството на собственика има повече от две деца, без тези по предходната алинея, тогава за всяко трето и следващо дете, без разлика на звание и семейно положение, се оставят по 20 декара работна земя.

Ако собственикът е сам, запазва размера на собственост като семейство, освен ако е навършил 50-годишна възраст, в какъвто случай запазва само 1/2 от предвидения размер земя.

С разпоречбите по предходните алинеи не се засягат наследствените права на наследниците на собственика, които се уреждат от закона за наследството.“

Председател Васил Коларов: Поставям на гласуване. Моля г-да народните представители, които са съгласни с чл. 10, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 11. Земеделец-стопанин, прекъсващ това си звание, поради болест, престарялост и други независещи от волята му причини, запазва това си звание до отстраняване на причините, наложени прекъсването на същото.“

Запазват правото си на земеделец-стопанин още:

а) малолетните сираци на земеделец-стопанин до започване на друго занятие, във всеки случай не по-късно от навършване на пълнолетие;

б) пълнолетните сираци на земеделец-стопанин, които са прекъснали или не са започнали бащиния си занаят по посочените в предходната алинея причини — до отстраняването на същите причини, ако доходът от земята е главният източник на издръжката им.“

В края на буква „а“ комисията и бюрата единодушно приеха да се прибавят думите „или завършване на висше образование, но не по-късно от 25-годишна възраст.“

Председател Васил Коларов: Поставям на гласуване. Моля г-да народните представители, които приемат чл. 11, както се докладва от г-на докладчика, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 12. Притежаваните обработваеми земи, включени в обекта на горското стопанство, земите до 5 декара в чертата на населените места, не се вземат пред вид при определяне на размера на обработваемата земя.“

Частните лица не могат да притежават гори и горски пасища общо повече от 50 декара за чисто полските райони и 100 декара за горско-полските и чисто горските райони, независимо от това дали тези гори и горски пасища са включени или не в горовладелски кооперации.

Частните гори и горски пасища над 50 декара, респективно 100 декара, се отчуждават за държавна или обществена полза. Оценката, завладяването и стопанисването на тези гори и пасища ще се уреди със специален закон.“

При отпечатване на проекта е допуснат известен пропуск. В тия ред на първата алинея, след думите „населените места“, трябва да съществува и следното изречение: „както и стопанските дворове до 5 декара, извън населените места.“

Председател Васил Коларов: Минаваме към гласуване. Моля г-да народните представители, които приемат чл. 12, както се докладва от г-на докладчика, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 13. Когато обработваемата земя е собственост на няколко члена от семейството, при отпелелане на размера на обработваемата земя притежаваната от всички лица земя се сумира. Не се сумират обаче притежаваните земи от доведените или наследени незадомени

леца, които не наследяват собственика, комуто се определя размерът на обработваемата земя по този закон.

При определяне размера на обработваемата земя имотите, предмет на съдебен спор, се смятат като собственост на владелица. Когато спорешите за имота притежават други безспорни имоти до съдебните им се размери, спорният имот се отчуждава и причислява към държавния поземлен фонд, а стойността му се изплаща на оня, комуто имотът се присъди.

Ако собственикът почине преди да му е определен размерът на обработваемата земя по този закон, наследниците се считат като самостоятелни собственици при определяне на размера на обработваемата земя, макар наследството да не е поделено.

Председател Васил Коларов: Минваме към гласуване. Моля г-да народните представители, които приемат чл. 13, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 14. Притежаваните земи в повече от определените по този закон размери се отчуждават и причисляват към държавния поземлен фонд от общинската комисия за т. п. с., по цена на база емлячната оценка на земите за 1935 г., умножена пет пъти, а за Добруджа — емлячната оценка след освобождаването ѝ, умножена също пет пъти, но стойността на декар да не е по-малка от 1.000 лв. и да не надвишава 10.000 лв.

Ако член от семейството, на който е определен по този закон размерът на обработваемата земя, придобие в последствие обработваема земя, с която надвишава този размер, земята в повече също се отчуждава по този закон.

Не се отчуждават разликите в повече от определените размери, ако пространството им е под 5 декара.

В този член комисията направи само една малка промяна — че емлячната оценка от 1935 г., вместо да се умножи пет пъти, се умножава шест пъти, и за Добруджа емлячната оценка след освобождаването ѝ се умножава също шест пъти, вместо пет пъти.

Председател Васил Коларов: Поставям на гласуване. Моля г-да народните представители, които са съгласни с чл. 14, както се докладва от г-на докладчика, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 15. Постановленията на предходните членове на тази глава се отнасят към момента на признаването на общинската комисия за т. п. с. Ако обаче засегнатите лица заявят пред комисията, че желаят да променят заятието си, същата им дава 6-месечен срок да сторят това.

Собственици, които са се възползвали от постановленията на настоящия член, не могат да отчуждават земята си в продължение на 10 години.

Председател Васил Коларов: Поставям на гласуване. Моля г-да народните представители, които са съгласни с чл. 15, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 16. Собственикът има право да посочи кои земи желае да остави до определен размер.

Ако обработваемите земи са собственост на няколко члена от семейството и между тях няма съгласие кои земи да се запазят в определен размер, оставят се от земята на всички собственици пропорционално на притежаваните от тях земи.

Съответни части от вещните тежести върху обработваемите земи на собственика прехвърлят върху отчуждените и причислени към държавния поземлен фонд земи.

Председател Васил Коларов: Поставям на гласуване. Моля г-да народните представители, които са съгласни с чл. 16, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 17. Държавният поземлен фонд влиза във владение на отчуждените земи след окончателното закръпяване на действията по отчуждаването и ги заплаща на собственика с облигации, носещи 3% лихва, платими в 15-годишен срок, чрез ежегодни тиражи, като от стойността на частните земи се правят в полза на държавния поземлен фонд следните намаления:

- а) от 50 — 100 декара — 10%
- б) от 100 — 200 декара — 15%
- в) от 200 — 300 декара — 20%
- г) от 300 — 400 декара — 25%
- д) от 400 — 500 декара — 30%
- е) от 500 — 750 декара — 35%
- ж) от 750 — 1000 декара — 40%
- з) от 1000 и нагоре — 50%

Облигациите се приемат задължително от кредиторите по номиналната им стойност, за погасяване на ипотечните им вземания.

Частта от отчуждените имоти, в размер до 10 декара, се заплаща с брой.

Разпоредбата на настоящата глава от този закон обхваща всички земи в територията на страната, независимо от техните собственици, респективно режима на стопанисването им.

В таблицата за процентното намаление се прави една добавка, като последната буква „з“ се премахва и на нейно място се поставя нова буква „з“ със следното съдържание: „От 1.000 до 1.500 декара — 45% и се прибавя нова буква „и“ със следния текст: „От 1.500 декара нагоре — 50%“.

Председател Васил Коларов: Поставям на гласуване. Моля г-да народните представители, които са съгласни с чл. 17, както се докладва от г-на докладчика, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Глава II.

Изкупуване на обработваеми земи.

Председател Васил Коларов: Поставям на гласуване. Моля г-да народните представители, които са съгласни с заглавието на главата, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 18. Сънаследниците земеделци-стопани, за да допълнят притежаваната от тях земя до размера по чл. 8 от този закон, могат да изкупуват от останалите сънаследници неземеделци-стопани оная част от падналите им земи в дял непокрити недвижими имоти, попаднали под действието на този закон, които, заедно с притежаваните от тях земи, надвишават определения по чл. 8 от този закон размер. Забележка. Алинеи втора и трета от чл. 240 от закона за наследството се отменят.

Изкупуването се извършва при делбата (чл. 982 от закона за гражданското съдопроизводство), като изкупените имоти се заплащат по действителната стойност в момента на изкупуването.

Председател Васил Коларов: Поставям на гласуване. Моля г-да народните представители, които са съгласни с чл. 18, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 19. Когато няколко от сънаследниците поискат да изкупят недвижимите непокрити имоти, обект на земеделското стопанство, дава се предимство на по-малолетните и многодетните.

При равни права, изкупуването имоти се поделят между изкупувачите, а когато имотът е неподделен — по жребие между тях.

Председател Васил Коларов: Поставям на гласуване. Моля г-да народните представители, които са съгласни с чл. 19, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 20. При продажба на непокрити недвижими имоти, низходящите, съпругата, братята и сестрите на продавача могат да изкупят продадения имот.

Същото право имат и собствениците на имоти, които са съседни на продадения имот, независимо от пространството на последния.

При упражняване на правото на изкупуване по този член роднините се предпочитат пред съседите.

Разпоредбите на членове 305—307 от закона за задълженията и договорите и чл. 19 от този закон се прилагат и в тоя случай.

Председателствуваш Васил Коларов: Поставям на гласуване. Моля г-да народните представители, които са съгласни с чл. 20, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

10 минути отиди.

(След отиди)

Председателствуваш Георги Трайков: (Звъни) Заседанието продължава. Моля г-на докладчика да продължи доклада на законопроекта.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Глава III.

Държавен поземлен фонд.

Председателствуваш Георги Трайков: Който приема заглавието на глава трета, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 21. Държавният поземлен фонд се образува от:

- 1) всички частни земи, отчуждени съгласно този закон;
- 2) държавните и общински земи и държавните и общински дворища, които държавата или общината няма да използват пряко за своите цели.

Когато е потребно комплексно одворяване, за да се образуват закръглени площи, съседни и включени в площите имоти на частни стопани, могат да се отчуждават по решение на местната общинска т. п. с. комисия по средни пазарни цени, които се заплащат от средствата на държавния поземлен фонд. В случая решението на общинската комисия за т. п. с. се обжалва по реда на чл. 5 от този закон;

3) изключените от обекта на горското стопанство части от държавните и общински гори;

4) части от общински мери, останали свободни след определяне размера и закръгляването на мерата;

5) закупените от частни или юридически лица земи със средствата на фонда;

6) пустешни земи, чиито собственици се откажат или не успеят да проведат в срока подобренията, предвидени в закона за подобрение и увеличение на работната земя;

7) спорните общински земи, за които спорешите не се споразумят в определения им срок от Дирекцията за земята;

8) маломерните мери и тези, чието местоположение не позволява да се използват за паша на добитъка, макар и закръглената мера да остане под определения размер.

9) присвоените от населението в повече от 50 декара държавни и общински земи, както и присвоените и неизплатени над 3 декара такива, в сроковете, определени по този закон;

10) нераздадените земи от бившата Главна дирекция за селско-стопанско настаняване на бежанците, както и напуснатите земи от овладения бежанци;

11) освободените земи при корекцията на реките и пресушаването на блатата;

12) земите на училищни, скотовъдни и други фондове и земите на религиозните общини, джамии, вакъфски и други религиозни общества и тия на читалищата, с изключение на тези, засадени с трайни насаждения, както и онези, които им бъдат оставени по чл. 9;

13) манастирските и черковни земи над размера, определен по чл. 9 от този закон, и

14) отчуждените след 17 септември 1944 г. земи на собственици, които са притежавали земи, които биха били причислени към държавния поземлен фонд по реда на този закон, ако не биха извършили издължения, освен ако Поземленият съвет при Дирекцията за земята, по молба на заинтересуваните лица, подадена в тримесечен срок от влизането в сила на този закон, постанови, че извършените отчуждения не са станали за осуетяване идеята на аграрната реформа.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 21, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Чл. 22. Изброените в предходния член земи, които имат емлячна оценка, се отчуждават и причисляват към държавния поземлен фонд по оценка, определена по реда на чл. 15 от този закон, а земите без емлячна оценка — по половината от действителната им оценка в момента на отчуждаването, определена от общинската комисия за т. п. с.

Земите, закупени със средствата на държавния поземлен фонд от частни собственици, се причисляват към фонда по покупната им цена.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 22, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Чл. 23. Поземленият съвет при Дирекцията за земята, с одобрение на Министерския съвет, може да изменя оценките на земите, причислени към държавния поземлен фонд, съобразно изменилите се пазарни цени на същите.

Новите оценки важат от деня на постановяването им. Преоценките по чл. 8 от закона за трудовите земеделски стопанства и комасация важат също от деня, когато са били постановени. Неиздължените вноски, до постановяването на новите оценки, се издължават по старите цени.

Постановленията на този член не засягат земите, които са изплатени, и оземлените са снабдени с актове за собственост.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 23, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Чл. 24. Закупените със средствата на държавния поземлен фонд земи се причисляват към фонда направо от Поземления съвет при Дирекцията за земята. Държавните земи се поискват от Дирекцията за държавните имоти, която по опис и оценка предава на поземления фонд онези от тях, които не са необходими за нуждите на държавните учреждения и стопанства.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 24, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Чл. 25. Причислените към държавния поземлен фонд земи от общинските горци и мери и иззетите земи от училищните и скотовъдни фондове се изплащат на общините за сметка на съответните населени места и фондове.

Стойността на причислените към фонда държавни земи остава валидно в полза на фонда.

Стойността на причислените към фонда земи на манастирите, религиозни общини, църкви, джамии, вакъфски и други религиозни общества, частни пустеещи земи и частните общински земи се изплащат на правомощащите по цената, по която са причислени към фонда.

Изплащането на всички причислени към фонда земи се извършва от същия съобразно постъпленната от вноските на оземлените с тези земи лица, с изключение на земите, отчуждени по членове 8 до 17 включително от този закон, изплащането на които става по реда на чл. 17 от същия закон.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 25, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Чл. 26. Не се засягат от този закон общинските земи и мери на следните градове: София, Пловдив, Варна, Русе, Бургас, Плевен, Стара Загора, Сливен, Търново, Габрово, Казанлък, Кюстендил и Перник.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 26, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Глава IV.

Закупуване земи за държавния поземлен фонд.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема заглавното на глава четвърта, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Чл. 27. Предложенията за продажба на частни имоти на държавния поземлен фонд се правят писмено до Дирекцията за земята, като се посочва културният вид, местонахождението, границите и цената на предлаганите имоти и се представят нотариалните актове за собственост.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 27, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Чл. 28. Дирекцията за земята, след като събере необходимите сведения за предлаганите имоти, ако те представляват интерес за държавния поземлен фонд, внася въпроса в Поземления съвет при Дирекцията за земята за разрешаване по принцип на закупуването.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 28, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Чл. 29. Решенията на Поземления съвет се съобщават на заинтересуваните, обнародват се в „Държавен вестник“ и се обявяват на видно място в общинското управление. Трети лица, които претендират за вещни права върху предлаганите имоти, са длъжни в месечен срок от обнародването в „Държавен вестник“, или от обявяването в общината, да потърсят правата си пред надлежния съд, за което в 7-дневен срок след предявяването на иска представят удостоверение в Дирекцията за земята. В такъв случай процедурата по закупуването се спира до разрешаването на спора от съда.

Ако заинтересуваните не представят в срока удостоверение, губят правата си по отношение на държавния поземлен фонд.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 29, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Чл. 30. След изтичане на месечния срок, комисията, в състав представител на Дирекцията за земята и съответните по местонахождение на имотите данъчен началник или заместника му, заедно със съответния кмет, преглежда имота, влиза в преговори с продавача и за постигнатото споразумение съставя спазарителен протокол.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 30, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Чл. 31. Спазарителните протоколи подлежат на одобрение от Поземления съвет при Дирекцията за земята.

Решенията на Поземления съвет за одобряване на спазарителните протоколи имат сила на нотариални актове, а собствеността и владението на закупените имоти преминават по право върху държавния поземлен фонд. Това прехвърляне се вписва при съответния истребус.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 31, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Чл. 32. Изплащането на закупените имоти става, след като продавачът представи необходимите документи:

а) удостоверение от държавните и общински бирници, че продавачът не дължи данъци, берини и пр. или за размера на дължимите такива;

б) удостоверение от Българската земеделска и кооперативна банка за задълженията на продавача към нея и кредитираните от същата кооперативни сдружения;

в) удостоверение за размера на ипотеките и възбраните, които тежат върху закупените имоти.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 32, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Глава V.

Оземляване.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема заглавното на глава пета, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Чл. 33. Чрез оземляване се удряват дребните земеделски стопанства или се образуват нови стопанства, до определен в закона размер, като по този начин се създават трудови земеделски стопанства, в които оземлените и членовете на семействата им влагат своя труд.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 33, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 34. Подлежат на оземляване всички лица, които изкарват прехраната си с земеделие и отраслите му и не притежават земи или притежават земи по-малко от средния тип земеделско стопанство за населеното място.“

Подлежат на оземляване също държавните учреждения, общини, кооперации и земеделски училища, за задоволяване на специални нужди.“

Една коректурна грешка. На втория ред е казано: „и отраслите“; трябва да бъде: „или отраслите“.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 34, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 35. Размерът на средния тип трудово земеделско стопанство се определя от общинската комисия за трудова поземлена собственост, в зависимост от стопанския район, качеството на земите на поземления фонд и размера на средното земеделско стопанство в населеното място.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 35, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 36. Средният тип частно трудово земеделско стопанство се определя в размер до 50 декара

когато разполагаемите фондови земи са недостатъчни за образуването на частни земеделски стопанства, комисията оземлява всички стопани, които желаят да образуват трудово кооперативно земеделско стопанство. Ако някои от последните напуснат в поселствено кооперацията, земята, с която са били оземлени, не им се връща, като сметката им се ликвидира по реда на настоящия закон.

Оземлявани се лица не могат да получават повече земя от определена среден тип земеделско стопанство за населеното място, включително собствената земя, както и онзи, който са получили или очакват да получат от наследство, зестра и пр.

Подлежащите на оземляване многолетни земеделски стопани получават за всяко незадомено трето и следващо дете по 5 декара над опетеления среден тип трудово земеделско стопанство за населеното място.“

Коя на първата алинея на този член комисията прави следното допълнение: „а за околните: Добришка, Балчишка, Дуловска, Генерал-Тошевска и Тервелска — до 80 декара.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 36, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 37. Оземляването и отземляването се извършва от общинската комисия за трудова поземлена собственост.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 37, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 38. Подлежащите на оземляване трябва да отговарят на следните условия:

- 1) да са български поданици;
- 2) да са работоспособни;
- 3) да са законно задомени. По изключение допуска се и оземляване на домакинства, състоящи се от незадомени братя и сестри, от които поне един е работоспособен. Едночленни домакинства не се оземляват;
- 4) да са жители на населеното място, където се оземляват.

По нареждане на Дирекцията за земята, подлежащите на оземляване лица могат да бъдат оземлени и в други населени места, стига отдалечеността на земите да не съставлява неудобство за обработването им;

а) да не са загубили цялата или част от своята земя поради лекомислие, пиянство или други пороци;

б) да не са лишени от граждански и политически права. Като изключение, по преценка на общинската комисия за т. п. с., могат да бъдат оземлявани семейства на лишени от тия права лица, ако последните отговарят на условията за оземляване.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 38, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 39. При оземляването се дава предимство:

- 1) на пострадалите от войните и народоосвободителната война, и на вдовици и инвалиди;
- 2) на малоземлените и безземелните стопани;
- 3) на многодетните семейства;
- 4) на участващите в народоосвободителната война и построили от фашистката власт земеделски стопани;
- 5) на възпитаниците от всички видове земеделски училища.“

В първата алинея на този член след думите „от войните“ комисията вмъква думите: „от фашисткия терор и на пострадалите участници в“; съюзът „и“ се заличава.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 39, както се докладва от докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 40. Оземлените, които членуват в кооперация за кооперативно стопанисване на земите, получават идеални части от определената за тях фондова земя, без тя да се парцелира.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 40, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 41. Оземлените са длъжни:

- 1) да стопанисват пряко дадената им земя с личния си труд и този на членовете на семейството си;
- 2) да имат местожителството си в населеното място, където са оземлени, или в друго такова, стига отдалечеността на земята да не съставлява неудобство за стопанисването ѝ;
- 3) да заплащат своевременно дължимите към държавния поземлен фонд суми за дадените им земи;
- 4) да използват дадените им земи изключително за земеделско-стопански цели;
- 5) да заплащат поземления данък, както и всички други облози върху дадените им земи.

Инвалидите от войните и тези от народоосвободителната война с загубена работоспособност над 50% се освобождават от задължението за пряко стопанисване на дадените им земи и да живеят в населеното място, където са оземлени. От тези задължения обаче не се освобождават членовете на семействата им и наследниците им.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 41, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 42. Оземлените, в продължение на 20 години от датата на протокола на общинската комисия за т. п. с. за оземляването им, имат право на владение и ползуване на земите. Макар и да са ги изплатили предсрочно, те не могат да отчуждават земите, с които са оземлени, както и собствените такива, или да ги обременяват с тежести, освен пред Българската земеделска и кооперативна банка.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 42, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 43. Оземлените заплащат дадените им земи по оценките, по които са причислени към фонда, като при влизане във владение на земята плащат 5% от стойността, а остатъка заплащат в 20-годишен срок с равни, годишни, безлихвени вноски.

Всички оземлени досега пострадали от войните и тия пострадали в борбата против фашизма: инвалиди, вдовици и сираци, както и ония, които ще бъдат оземлени, изплащат земите с 50% намаление от оценката, по която са причислени към поземления фонд.

Оземлените, които участват в трудови кооперативни земеделски стопанства, заплащат дадените им земи от поземления фонд с 40% намаление от оценката, докато членуват в кооперацията. От това намаление не се ползват оземлените по предишната алинея.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 43, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 44. Оземлените, до влизането в сила на този закон, държавни учреждения и кооперации изплащат дадените им земи по оценките, по които те са причислени към поземления фонд.

Оземлените държавни учреждения изплащат земите със средствата, които министерствата предвиждат ежегодно в своите бюджети.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 44, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 45. При крайно бедствено положение, Поземленият съвет при Дирекцията за земята може да отсрочи най-много за една година изплащането на годишните вноски за определени населени места.

Отсрочването на закъснели годишни вноски не се допуска.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 45, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 46. На оземлените и одворените се издават от Дирекцията за земята актове за поземлена собственост, след като изплатят напълно дадените им земи.

Когато оземленият е починал преди да е снабден с акт за собственост, последният се издава на името на наследниците му.

Актове за собственост на оземлени стопани, чиито земи се комасират, се издават по реда на закона за комасация и комасация.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 46, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 47. Земи на починалите оземлени лица се наследяват от техните наследници, които поемат и всички задължения на наследодателя.

Под наследници в този случай се разбират само съпруги и оземлени деца. При липса на такива, земята се връща на дър-

жавния поземлен фонд и сметките се ликвидират по реда на този закон.

Със същата земя се оземляват предимно роднини на починалия оземлен, ако отговарят на условията за оземляване. Наследниците на оземлените не могат да поделят земята преди снабдяването им с акт за собственост.

Когато някой от наследниците на починалия оземлен не изплаща принадлежата му се част от вноската и пряко не участва в обработката на земята, то полагащата му се част от общия парцел се прехвърля върху останалите редовни в плащането и обработката наследници, ако подлежат на оземляване.

Ако така оземлените наследници са направили някакви вноски и не са ползували земята, последните им се връщат от ония наследници, върху които се прехвърля земята.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 47, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Глава VI. Одворяване.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема заглавие на глава VI, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 48. Всички оземлени и подлежащи на оземляване, които не притежават стопански дворове, могат да бъдат снабдени с такива от земите на държавния поземлен фонд, стига те да са в съседство с населеното място.

Ако фондовите земи не са в съседство с населеното място или вътре в него, одворяването се извършва с част от закръглената мера, която се причислява към държавния поземлен фонд. Фондовите земи или части от закръглената мера, с които се извършва одворяването, по искане на Дирекцията за земята се включват от надлежните технически власти в регулационния план на населеното място най-късно до една година от деня на поискването. Използуваните за двори места части от закръглената мера се изплащат изцяло на общините по цената, по която са причислени към фонда.

Пространството на един стопански двор не може да бъде по-голямо от два декара.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 48, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 49. Раздаването и изплащането на стопанските дворове става по реда на оземляването.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 49, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 50. Отчуждаването и оценяването на дворните места се извършва от Дирекцията за земята по цена 50% от действителната пазарна цена в момента на отчуждаването и се заплаща на общината изцяло, а за държавните дворни места се внася в приход на държавния поземлен фонд.

Одворените изплащат дадените им дворни места по реда на този закон.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 50, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Глава VII.

Използуването на свободните земи на държавния поземлен фонд и обществени пасбища.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема заглавие на глава VII, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 51. Всички земи, причислени към държавния поземлен фонд, с които още не е извършено оземляване, се дават под наем.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 51, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 52. Земите се дават под наем за една стопанска година по тарифи, изработени от Дирекцията за земята и одобрени от Министерството на земеделието и държавните имоти.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 52, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 53. Наематели на фондови земи могат да бъдат само подлежащи на оземляване стопани. Максималният размер на наетата земя не може да надвишава определения среден тип земеделско стопанство за населеното място, включително собствените земи на наемателите.

Ако в населеното място няма подлежащи на оземляване лица, на които да се дадат под наем земите на държавния поземлен фонд, последните могат да се дават под наем на кооперации за кооперативно стопанисване на земите или на неподлежащи на оземляване стопани и за повече от една година по решение на Поземления съвет при Дирекцията за земята.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 53, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 54. Отдаването под наем се извършва от общинската комисия за т. п. с. най-късно до 1 септември всяка година.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 54, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 55. Наемателите са длъжни:
1) да заплатят наема на земята при сключване на протокол — договор за нейното наемане;
2) да използват земята пряко с личния си труд и този на членовете на своето семейство.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 55, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 56. Целини, коренилици, търнища и други такива земи могат да се дават без наем за една стопанска година на подлежащи на оземляване, желаещи да ги почистят и разработят. Тези земи се дават под наем на същите стопани и за следващите стопански години до извършване на оземляване с тях.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 56, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 57. Членовете на общинската комисия за т. п. с. носят финансова отговорност за неотдадените под наем фондови земи.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 57, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 58. Общинските бирници събират предварително наемите на отдадените под наем ежегодно свободни фондови земи и ги отчитат най-късно един месец след датата на събирането им.

Сумите от наеми на фондови земи и от вноски за изплащане присвоени земи се събират от общинските бирници по специален образец квантиционни книги, заверени от Дирекцията за земята.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 58, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 59. Контролът по правилното и навременно събиране и отчитане постъпленията на държавния поземлен фонд се извършва от органите на Дирекцията за земята, които, по искане на службата, се обичат с права на финансови инспектори.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 59, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 60. Несъбраните суми и неиздълженията се констатираат с реквизиционни актове, съставени по реда и начина, указани в закона за финансовата инспекция.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 60, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 61. Финансовите ревизии се извършват от органи при Дирекцията за земята само когато има издадена за целта писмена заповед от министъра на земеделието и държавните имоти или упълномощено от него лице.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 61, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 62. Общини и манастири, които притежават горски и високопланински пасбища в размер по-голям от необходимия за нуждите на добитъка им, не могат да отдават под наем пашата, освен на други нуждаещи се от пасбища общини и кооперации.

Общинска комисия по т. п. с., заедно с околийския лесничей и околийския управител определя на кои общини и кооперации да се отдаде пашата и в какъв размер, съобразно нуждите им.

Общините и кооперациите, които използват пасбища, заплаща наем на общинните собственици на пасбища по тарифите на Дирекцията за земята, определени съгласно чл. 52 от настоящия закон.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 62, както го докладва г-н докладчикът. моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)
„глава VIII.

Сметка на държавния поземлен фонд.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема заглавието на глава осма, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)
„Чл. 63. При Дирекцията за земята се учредява сметка „Държавен поземлен фонд“. Приходите на тази сметка са:

- 1) стойността на причислените към същия фонд държавни, безстопанствени и закупени с фондови средства земи, както и от пустищните земи;
- 2) стойността на присвоените и изплатени държавни земи, както и стойността на присвоените общински земи, издирени със съдействието на Дирекцията за земята;
- 3) наемите на свободни фондови земи, бивши общински земи;
- 4) стойността на наемите на свободните фондови земи, бивши земи на манастирите, религиозни общини, църкви, джамии, вакъфски и други религиозни общества, частните пустищни земи, частните отчуждени земи, както и държавните и безстопанствените такова;
- 5) процентите намаления по чл. 17 от този закон;
- 6) лихвите по сметките на фонда при Българската земеделска и кооперативна банка;
- 7) заеми от Българската земеделска и кооперативна банка;
- 8) вноски от държавата.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 63, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)
„Чл. 64. Средствата на фонда се изразходват:

- 1) за изплащане на отчуждените земи по този закон;
- 2) за закупуване на земи за държавния поземлен фонд;
- 3) за финансиране на цялостните подобрения на земята съобразно годишния план, предвиден в закона за подобрене и увеличение на работната земя;
- 4) за изплащане обезщетения на отземлени стопани за направените от тях подобрения върху отнетата им земя;
- 5) за провеждане на преселванията;
- 6) за построяване на помещения, издръжка и обзавеждане на службата.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 64, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)
„Чл. 65. Всички суми на държавния поземлен фонд се внасят в клоновете на Българската земеделска и кооперативна банка и централизират в Софийския клон по лихвена сметка.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 65, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„ОТДЕЛ III.

МЕРИ И ТЯХНОТО РАЗГРАНИЧАВАНЕ И ЗАКРЪГЛЯВАНЕ.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема заглавието на отдел трети, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 66. Подлежат на разграничаване всички общински мери и държавни и общински земи за установяване границите им през 1903 г.

При разграничаването се издирват, измерват и оценяват присвоените общински и държавни земи през времето от 31 декември 1903 г. до 1 юли 1933 г.

Установяването размера на частните имоти става въз основа на картите по общото измерване на тези имоти през 1903 г.; където няма такива — с емячните регистри от същата година или първите регистри, съставени след тази година.

Тези липса на емячни регистри, границите на частните имоти се установяват с показанията на стари почтени хора, знаещи границите на земите.

Присвоителите на части от земите на държавния поземлен фонд, както и на общински мери и държавни земи, присвоени след 1 юли 1903 г., се отстраняват от тях по административен ред.

Измерването на присвоените общински земи става за сметка на съответните общини, а на държавните — за сметка на държавния поземлен фонд.

Разграничаването на общинските мери, общинските и държавни земи и издирването на присвоените части от тях се извършва от общинската комисия за т. п. с. в срок от три години от влизането в сила на този закон. След този срок издирване на присвоените земи не се допуска.

Получените суми от изплатени и издирени по инициативата на общината присвоени части от общински мери и земи в срок от първите две години от влизането в сила на настоящия закон остават изцяло в полза на общината.

Ако издирването на присвоените общински земи не бъде извършено в този срок, издирването на присвоените земи се извършва през следващата година по инициативата на Дирекцията за земята, като получените суми от изплатените общински земи остават изцяло в полза на държавния поземлен фонд.

Издирване на присвоените държавни земи се извършва в триго-

дишен срок по инициативата на Дирекцията за земята.

От постъпналите суми за изплатени присвоени общински и държавни земи се дава процентно възнаграждение на членовете на общинската комисия за т. п. с., извършили издирването на присвоените земи, и оргните, способствували за това. Това процентно възнаграждение се определя в правилника.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 66, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 67. Присвоените до 50 декара общински и държавни земи се изплащат от присвоителите по оценки, отговарящи на средните пазарни цени по време на оценяването им.

Стойността на присвоените маломърни земи до 3 декара се събира от общинските бирници по реда на събиране преките данъци.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 67, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 68. Стойността на присвоените общински и държавни земи се изплаща от присвоителите в срок от три години от поканата с равни, годишни и безлихвени вноски. Това се отнася и до присвоителите, които са пропуснали да изплатят земите в сроковете, определени по досега действащите закони, стига тия земи да не са отнети от присвоителите поради нередовност в изплащането.

Присвоителите на земи над 3 декара, които след поканата не изплатят следсумата им се годишна вноска срещу стойността на присвоената земя, заплащат наем по тарифите на държавния поземлен фонд от момента на констатиране присвояването, а земите им се отнемат по административен ред и се причисляват към държавния поземлен фонд.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 68, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 69. Поземленият съвет при Дирекцията за земята може да измени оценката на присвоените общински и държавни земи, ако те не отговарят на действителните пазарни цени и стойността им не е изплатена от присвоителите.

Преценката важи от деня на постановяването ѝ.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 69, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 70. Сумите от присвоените земи се събират от общинските бирници и разпределят така:

- 1) от общинските мери и земи се внасят 100% в общинската каса, ако са издирени от общинската комисия за т. п. с. по инициативата на общината, а когато са издирени след двегодишен срок, по инициативата на Дирекцията за земята — 100% в полза на държавния поземлен фонд.

Така постъпналите суми в общинската каса служат за образуване „селско-стопански фонд.“

Този фонд се изразходва по решение на общинската комисия за т. п. с. за мероприятия, целещи повдигането на земеделието и отраслите му и подобрене бита на селския стопанин в съответното населено място. Решението на общинската комисия за т. п. с. за съобразно план, одобрен от областната служба по земеделието.

- 2) от държавните земи се внасят в Българската земеделска и кооперативна банка в приход на държавния поземлен фонд.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 70, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 71. Присвоителите, които са изплатили присвоените земи, се снабдяват с нотариални актове от надлежните нотариуси, въз основа на удостоверения по специален образец, издадени от Дирекцията за земята или общината в зависимост от произхода на земята.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 71, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 72. Във всяко населено място се определя размерът на мерата, която се оставя за паша на добитъка, като за едър добитък (коне, говеда и биволи) се смята от 1—2 декара на глава, а за дребния добитък (овце и кози) се смята по 0.5 декара на глава.

Мерите и пасищата, които са образувани от процентното намаление на земята, с които стопаните участвуват в комасацията, не се вземат под внимание при определяне размера на мерата. Така образуваните мери и пасища не могат да се отчуждават по каквито и да било причини.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 72, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 73. Определеният размер мера се закръглява по възможност в правилни форми, с цел за по-удобно използване, установяване на трайни граници и запазване от присвояване.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 73, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 74. Подлежат на закръгляване и презакръгляване:
1) всички мери по смисъла на закона за зацазване, използване и подобрение на селските и градски мери;
2) частните общински земи и пасища, чиито размери се вземат пред вид при определяне размера на мерата;
3) мерите на общо ползуване и спорните такива след разделянето им;
4) оставените части на разните фондове.
Границите на закръглената мера се трасират на терена, като се поставят трайни гранични знаци от съответната община за нейна сметка.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 74, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 75. Мера на общо ползуване между няколко населени места е тази, която по силата на съдебно или друго някое решение, издадено от компетентна власт или по взаимно съгласие на населените места, се използва съвместно от тях.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 75, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 76. Спорни мери са онези, за които има заведени дела пред съдилищата за собственост, владение, правополюване или когато от дълго време спорещите за тези мери населени места са в непримирима вражда помежду си.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 76, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 77. Мерите на общо ползуване и спорните мери се делят между съответните населени места. Получените делове се разграничават и закръгляват поотделно за всяко населено място.
Делбата на делба на тия мери принадлежи на съответните общински съвети. Когато населените места спадат към една община, правото на споразумение принадлежи на по равен брой общински съветници от заинтересуваните населени места.
Дирекцията за земята предлага на заинтересуваните населени места в срок от един до три месеца от датата на предложението да поделят доброволно общата или спорна мера. Преговорите за делбата се водят под председателството на представителя на Дирекцията за земята.
Ако не се постигне споразумение за делбата на мерата на общо ползуване, тя се поделва служебно от органи на Дирекцията за земята, съобразно притежавания от населеното място добитък, като на глава едър добитък (коне, говеда и биволи) се оставят по две части, а на глава дребен добитък (овце и кози) — по една част.
Ако не се постигне споразумение за делбата на спорната мера, последната се отчуждава и причислява към държавния поземлен фонд, а принадлежащата се част от стойността на същата се изплаща на населеното място, което установи по съдебен ред правото си на собственост, владение и правополюване.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 77, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 77, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 77, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 77, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„ОТДЕЛ IV. ВЪТРЕШНО ПРЕСЕЛВАНЕ

Глава I.

Преселване и заселване.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема заглавията на отдел четвърти и на глава първа, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 78. Преселването бива доброволно и принудително.
Доброволното преселване става по искане на преселниците, а принудителното преселване се предприема по искане на:
1. Дирекцията за земята — за жителите на слабо производствени и гъсто населени области на страната.
2. Дирекцията на горите — за преселването на жители от горните райони (охранителни и строго охранителни периметри).
3. Други служби — когато при извършване на техните мероприятия се налага преселване на жители.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 78, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 79. Жителите на населеното място, които искат доброволно да се преселят, подават молби до кмета на общината, който с мотивирано мнение ги препраща до Дирекцията за земята.
Дирекцията за земята проучва наложителността на искането за преселване и съобразно възможностите заселва преселниците върху земи на държавния поземлен фонд срещу собствените им такива.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 79, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 79, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 80. Исканията за принудително преселване се отправят до Дирекцията за земята, която проучва възможностите за преселването и мястото, където ще се заселят преселниците.“

Съобразно резултата от проучването Поземленият съвет при Дирекцията за земята решава по принцип за извършването на преселването, като в решението посочва броя на преселниците и населеното място за настаняването им.

Решенията на съвета се представят на министъра на земеделието и държавните имоти за внасяне в Министерския съвет за утвърждаване, след което принудителното преселване се извършва.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 80, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 81. За избягване на пълното обезлюдяване на горните (охранителни и строго охранителни) райони, допуска се да останат някои жители в старото си местожителство при условие да пригледат стопанствата си и стопанската си дейност съобразно изработения план от местната агрономическа и горски власти, одобрени от министъра на земеделието и държавните имоти, за да се отстрани възможността да се измиза почвата или унищожават залесителните и укрепителни работи.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 81, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 82. Стопаните, които остават в населеното място съгласно предходния член, са длъжни в срок, определен от горската власт, да подадат писмени декларации за изпълнение на задълженията, свързани с оставането им.
Онези стопани, които не подадат такива декларации или не изпълняват своите задължения, освен наказанията за извършените нарушения по специалните закони, подлежат на принудително преселване.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 82, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 82, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 83. Имотите на принудително преселени стопани, оставени в охранителен и строго охранителен горски периметър, годни за земеделско стопанисване, могат да се заместват с имотите на останали в населеното място лица. Заманата се извършва от общинската комисия за т. п. с. с участието на местния държавен лесничей, с цел да се групират земите на стопанина и да му се дадат годни за стопанисване земи.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 83, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 84. По реда на този закон се заселват и оземляват и бежанци, ако за това има министерско постановление.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 84, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Глава II.

Ликвидиране имотите на преселниците.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема заглавие на глава втора, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 85. Лицата, които подлежат на доброволно или принудително преселване, са длъжни в определен от службата по преселването срок да представят в общината подробен опис на собствените си покрити и непокрити недвижими имоти.
Ако някой от доброволните изселници не представи в срок искания опис, счита се, че се отказва от преселването.
Ако някой от подлежащите на принудително преселване не представи в срок опис на недвижимите си имоти, общината го съставя служебно.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 85, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 85, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 86. Общинската комисия за т. п. с. проверява представените описи и от тях изключва:
а) заграбените общински и държавни земи, които не са изплащени по реда на този закон;
б) всички имоти, които не са записани в поземлените книги на общината по партидата на преселника и последният не може да удостовери, че той е техен собственик или че ги владее законно повече от 20 години заедно с праводателите си.
Незаписани в поземлените книги на общината и с недоказана собственост имоти се считат за безстопанствени и се обявяват за държавни.“

Общинската комисия за т. п. с. отбелязва в описите и имотите, с които преселникът е оземлен от държавния поземлен фонд.
По и спор за притежаването на описаните имоти, допуска се извършването им за сметка на страната, която го оспорва.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 86, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 87. Лицата, които подлежат на доброволно или принудително преселване, са длъжни в определен от службата по преселването срок да представят в общината подробен опис на собствените си покрити и непокрити недвижими имоти.
Ако някой от доброволните изселници не представи в срок искания опис, счита се, че се отказва от преселването.
Ако някой от подлежащите на принудително преселване не представи в срок опис на недвижимите си имоти, общината го съставя служебно.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 87, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 87, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 86, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 87. Направените поправки в описите се съобщават срещу подпис на преселниците. Описите се оставят в общинското управление за преглед от всички заинтересувани стопани. За обявяването на описите за преглед се разгласява в населеното място и във всички съседни населени места.

Недоволните от решението на общинската комисия за т. п. с. относно нанесените поправки в описите, както и третите лица, които претяват права върху подлежащите на ликвидация по описите имоти, могат в месечен срок от обявяването на описите да представят исканията си пред Поземления съвет чрез общинската комисия за т. п. с., като представят и доказателствата си.

Лицата, които не са представили в срок исканията си, могат да търсят правата си само от преселника, на чиято име имотът е бил ликвидиран.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 87, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 88. Описите и постъпките в срок жалби срещу тях се изпращат в Дирекцията за земята. След проверка на самото място по изнесените в жалбите факти, ако такава се налага, от органите на Дирекцията за земята, описите, възраженията и анкетните протоколи се разглеждат от Поземления съвет, който одобрява окончателно описите на имотите на преселниците.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 88, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 89. Всички недвижими имоти на преселниците подлежат на заместване. Неподделените (наследствени и съсобствени) недвижими имоти се заместват цялостно в новото местожителство.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 89, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 90. По желание на преселниците и със съгласие на Поземления съвет, някои имоти на преселниците могат да се оставят да бъдат ликвидирани от него.

Недвижимите покрити имоти на доброволните преселници се оставят да бъдат ликвидирани лично от тях.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 90, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 91. Непокритите недвижими имоти на преселниците се категоризират и привеждат към единица площ от първа категория.

Дворните места на лицата, които се преселват принудително, се заместват декар за декар двоен в новото заселище, до размера, определен в този закон.

Когато преселникът притежава дворно място по-голямо от размера, определен в настоящия закон, и има задомени деца, които не притежават собствени дворове, на преселника се запазват в новото местожителство дворни места и за оженените му синове до размера на дворното място, оставено в старото местожителство.

Разликата между оставеното дворно място и даденото такова се привежда към единица площ от първа категория и уравнива с работна земя.

Категоризирането на недвижимите непокрити имоти и дворни места се извършва от общинската комисия за т. п. с. и агроном-бонитатора.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 91, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 92. Жилищните и стопанските сгради на лицата, които се преселват принудително, се оценяват и заплащат на собствениците по действителната им стойност в момента на оценката или се заместват със сгради в новото селище.

Оценката се извършва от общинската комисия за т. п. с. с участието на представител на местната техническа власт.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 92, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 93. Трайните насаждения или подобрения върху имотите на преселниците се оценяват от общинската комисия за т. п. с. и агроном-бонитатор и се заплащат на преселника.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 93, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 94. Решенията на общинската комисия за т. п. с. по категоризиране на земите, оценката на жилищните и стопански сгради и оценките на трайните насаждения и подобрения се съобщават срещу подпис на заинтересуваните, които могат да ги обжалват в 14-дневен срок от съобщението им пред Поземления съвет под Дирекцията за земята.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 94, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Глава III.

Настаняване на преселниците.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема заглавието на глава трета, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 95. В замяна на собствените им недвижими непокрити имоти преселниците получават в новото заселище равностойни земи от държавния поземлен фонд.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 95, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 96. Земите, предназначени за заместване имотите на преселниците, се категоризират преди разпределянето им.

Категоризирането се извършва от общинската комисия за т. п. с. в новото заселище и по възможност агроном-бонитатора, който е участвал в категоризиране на земите в старото заселище. Заедно с това комисията определя и на един декар от първа категория в старото заселище по колко от всяка категория земя се дава в новото заселище.

Решенията на комисията по категоризирането и определяне съответно имотите на заменените земи се съобщават срещу подпис на преселниците, които могат да ги обжалват пред Поземления съвет при Дирекцията за земята в 14-дневен срок от съобщението.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 96, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 97. Съгласно категоризирането на земите в старото и новото заселище, общинската комисия за т. п. с. определя количеството, мястото и границите на земите, които всеки отделен преселник получава в замяна на собствените му имоти в старото заселище.

За разпределянето на земите общинската комисия за т. п. с. съставя протокол, а за измерените земи, подлежащи на разпределяне, се съставя план, по който се извършва парцелацията, съгласно направеното разпределение от комисията.

Протоколът заедно с плана се обявяват на преселниците срещу подпис и те могат да ги обжалват пред Поземления съвет при Дирекцията за земята в 14-дневен срок от съобщението.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 97, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 98. Въз основа на одобрения протокол от съвета за разпределяне имотите, преселниците се въвеждат във владение на имотите.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 98, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 99. Оставените от преселниците недвижими имоти, намиращи се извън границите на охранителните и строго-охранителните периметри, служат за заместване с имотите в охранителните и строго-охранителните периметри на лица, които не се изселват, или се причисляват към държавния поземлен фонд.

Ликвидираните по този закон недвижими имоти на преселниците, намиращи се в охранителните и строго-охранителните периметри, остават собственост на държавата и се предават на Дирекцията за горите, по описите, по които са ликвидирани, или се заместват с земите, намиращи се в същите периметри, собственост на лицата, които не се изселват. Получените в замяна имоти се предават също на Дирекцията за горите, като държавни имоти.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 99, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 100. Преселниците или местните стопани, заменили земите съгласно този закон или получили сгради, се снабдяват с актове за собственост от съответния нотариус въз основа на удостоверения, издадени от Дирекцията за земята.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 100, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 101. Всички тежести върху недвижимите имоти на преселниците преминават по право върху дадените им имоти в момента на издаване на нотариален акт за тях. За тази цел службата по поверенията съобщава на нотариуса за съществуващите тежести върху имотите на преселниците в старите заселища.

Всички сервитутни права върху земите на преселниците, намиращи се в охранителни и строго-охранителни периметри, се унищожават.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 101, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 102. Преселниците, които срещу собствени земи получават и новото заселище земи под средния тип земеделско стопанство, ако подлежат на оземляване, се дооземляват по реда на този закон. Преселниците, които не са имали имоти в старото заселище, също се оземляват, ако подлежат на оземляване. Преселниците се оземляват и дооземляват макар още да не са записани за жители на населеното място.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 102, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 103. Дирекцията за горите се задължава да изключи от обекта на горското стопанство части от държавните и общински гори, които са разработване, които да послужат за заменяване имотите на преселниците от поройните периметри, и за оземляването им.“

Изключените от обекта на горското стопанство общински гори, както и причислените към държавния поземлен фонд общински мери, се заплащат на общините, съгласно постановленията на този закон, макар да са дадени за заменяване имоти на преселниците.“

На втория ред след думите „горското стопанство“ се прибавя думите „подходящи за оземляване“.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 103, както се докладва от докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 104. Когато поземленият фонд не разполага с земи за заменяване имоти на преселниците и оземляването им, Дирекцията за горите може да закупи земи от частни или юридически лица.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 104, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 105. Земи, с които са били оземлени преселниците в старото заселище, се заменяват в новото заселище, като поетото задължение към държавния поземлен фонд остава срещу получените в новото заселище земи.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 105, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Глава IV.“

Средства за заселването и облекчаване на преселниците.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема заглавието на глава четвърта, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 106. Необходимите средства за преселниците се предвиждат всяка година по бюджета на Дирекцията за земята.“

Тези средства служат:

- а) за изплащане на отчуждените покрити недвижими имоти на лицата, които се преселват принудително;
- б) за заплащане разходите по превозването на преселниците, които се преселват принудително, както и на доброволно преселващите се бедни стопани, покъщината им, живия и мъртъв инвентар, материали и др.
- в) за даване безвъзмездна парична помощ на бедните преселнически семейства, за обзавеждането им в новите заселища и
- г) за закупуване на частни имоти, необходими за заменяването на имотите на преселниците и оземляването им.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 106, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 107. Определяне размера на помощите, които се дават на бедните преселнически семейства, става с протокол на общинската комисия за т. п. с. в старото селище, одобрен от Поземления съвет при Дирекцията на земята.“

Дадените помощи на преселниците не подлежат на никакви запови.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 107, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 108. Преселниците, които се преселват принудително, както и доброволно преселващите се бедни стопани, семействата им, покъщината им, живият и мъртъв инвентар, строителните материали и други се превозват от старото до новото селище със средствата, предвидени по бюджета на Дирекцията за земята, за преселването.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 108, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 109. Министерството на земеделието и държавните имоти отпускат безплатно за преселниците нужния дървен строителен ма-

териал от държавните гори, за постройка на жилищни и стопански сгради.“

Такъв материал се отпускат от общинските гори срещу заплащане по тарифни цени от средствата, предвидени по бюджета на Дирекцията за земята по преселването.

Производителните разходи за отпуснатите материали от държавните и общински гори, както и превозът до новото заселище, се заплащат също от средствата, предвидени за преселването по бюджета на Дирекцията за земята, когато строежът на сградите за преселниците се извършва от държавата за заменяване на сградите им от старото им заселище.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 109, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 110. Преселниците се освобождават от поземлен данък и данък за сгради в продължение на пет години от настаняването им в новото заселище за всички имоти, които са получили.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 110, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 111. Първоначалната вноска от 5% в полза на държавния поземлен фонд, която следва да внесат оземлените преселници, се изплаща най-късно две години след влизането във владение на оземлените в дадените им земи.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 111, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 112. Започнатите работи по преселването, до влизането в сила на този закон, се довършват съгласно последния.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 112, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Отдел V.“

Наказателни разпоредения.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема заглавието на отдел пети, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 113. Должностните лица, натоварени с приложението на този закон, за небрежност и бездействие, при изпълнение на своите задължения, се наказват от министъра на земеделието и държавните имоти с глоба до 5.000 лв.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 113, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 114. Който не изпълни в определения срок законните решения, нареждания и заповеди на общинските комисии за т. п. с. и на Дирекцията за земята без уважителни причини, се наказва от директора на Поземлената дирекция с глоба до 2.000 лв. На нарушителите се дава нов срок за изпълнение.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 114, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 115. За повторно неизпълнение на решенията, нарежданията и заповедите, за които е реч в предходния член, виновните се наказват с тъмничен затвор до една година и с глоба до 10.000 лв.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 115, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 116. Който със сила и заплашване спира или затруднява изпълнението на законните решения, нареждания и заповеди на общинската комисия за т. п. с. и на органите на Дирекцията за земята, се наказва с тъмничен затвор не по-малко от шест месеца.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 116, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 117. Лицата, които незаконно заземат и държат земи на държавния поземлен фонд, се отстраняват от тях веднага по административен ред от общинската или милиционерската власт по искане на председателя на общинската комисия за т. п. с.“

Оземлените лица и наемателите на фондовите земи, наемният срок на които е изтекъл, са длъжни да освободят земите веднага след като бъдат уведомени, че са отземлени или след като изтече наемният срок.

Ако при отстраняването на отземлените земи е била засята, доследният прибиращ реколтата след като излезе следващите се наемат по тарифите на фонда и освобождава земята.

Ако отземленият, след уведомяването за отземляването му, наемателят след изтичане на наемния срок и незаконно присвоилият земята на фонда засеят, засадят или направят други подобрения върху фондовите земи, посеви, насажденията или подобренията остават по право на държавния поземлен фонд, без заплащане на каквито и да било обезщетения и лицата се отстраняват от земите по административен ред.

Посетите, засадените или подобрените земи се дават под наем на друг наемател, който заплаща наем в размер, определен от общинската комисия за т. п. с., а на нарушителите се налага глоба от директора на Дирекцията за земята в размер до 10.000 лв.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 117, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 118. За всяко нарушение на закона се съставя акт от органите на Министерството на земеделието и държавните имоти или на общината.

Актът трябва да бъде подписан от съставителя и приподписан от двама свидетели. Нарушителят се поканва да подпише акта и да даде обяснения.

Постановленията за налагане на глоба се издават респективно от министъра на земеделието и държавните имоти или извършено от него лице, от директора на Поземлената дирекция и от директора на Дирекцията за земята и подлежат на обжалване по реда на книга шеста, глава пета, от закона за наказателното съдопроизводство. Трисъдата на съда не подлежи на обжалване.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 118, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 119. Когато оземлените не изпълняват задълженията си по този закон, дадената им земя се отнема и връща в фонда. В този случай от направените вноски по оземляването се задържа следващият се наем по тарифите на фонда за използване на земите през изтеклите години, а остатъкът се връща на оземлените. Ако направените вноски са недостатъчни за покриване на търсените вземания, недостигът се събира от общинските бирници от оземлените по реда за събиране на преките данъци.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 119, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 120. Ако върху земята, която се отнема по силата на предходния член, оземленият е направил трайни подобрения, стопански постройки, градини, лозя и др., тези подобрения се заплащат, като размерът на обезщетението се определя от общинската комисия за т. п. с., под председателството на околийския агроном, и то след като изслуша отземления.

Решенията на комисията се одобряват от Поземления съвет при Дирекцията за земята.

Определеното обезщетение се заплаща от държавния поземлен фонд и се прибира от лицата, които бъдат оземлени със същата земя, в срок определен от Дирекцията за земята.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 120, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Отдел VI.

ОБЩИ И ПРЕХОДНИ НАРЕДБИ

Глава I.

Запазване и отнемане на земята.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема заглавието на отдел шести и заглавието на глава първа, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 121. Забранява се принудителната продажба за дългове на земи до средния тип на трудово частно земеделско стопанство (чл. 36 от този закон), освен когато се касае за удовлетворение ипотечно задължение и задълженията към Българската земеделска и кооперативна банка и кредитираните от нея кооперации.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 121, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 122. При оземляване за специални цели земята се отнема от общинската комисия за т. п. с., след утвърждение на това решение от Поземления съвет при Дирекцията за земята, ако в определен срок не е отпочнало осъществяването на почива за целта.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 122, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 123. По реда, посочен в предшествуващия член, се отземляват лицата, които не изпълняват наредбата на законно установените органи и служби за комплексно изследване на земята, защитни защитни пояси и други подобни.

Забележка. След влизането в сила на настоящия закон, Добришка, Балчишка, Генерал-Тошевска, Тервелска, Силистренска, Тутраканска и Дуловска околия се провежда, по план, съвместно от Дирекциите за земята, на земеделците и на горите, засаждания на защитни залесителни пояси.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 123, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Глава II.

Общи и преходни наредби.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема заглавието на глава втора, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 124. Всички книжа, актове, протоколи, скици и др. по отчуждаване, закупуване и разпределение на поземлената собственост, оземляване, одворяване, преселване и закръгляване на мерите, така също и книжата за внасяне на суми в Българската земеделска и кооперативна банка, за сметка на държавния поземлен фонд, се освобождават от такси, налози, мита, берия и гербов налог.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 124, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 125. Окончателно завършените действия на органите по приложението на законите за трудова поземлена собственост, за трудови земеделски стопанства и за трудови земеделски стопанства и комасация подлежат на ревизия, ако заинтересуваните поискат такава в шестмесечен срок от влизане в сила на този закон.

Това не се отнася за мерите, които по силата на този закон подлежат на презакръгляване.

Завършените окончателно действия по същите закони се завершават, съгласно постановленията на този закон.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 125, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 126. Оземлените досега специалисти и учители запазват дадените им земи, ако са организирани образцови земеделски стопанства, или са направили трайни насаждения, или са влезли в трудова земеделска кооперация.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 126, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 127. Оземлените по силата на закона за т. з. с. и закона за т. з. с. и комасация, които са във владение на дадените им земи, по не са редовни с изплащането на вноските си, могат да запазят земите, ако всяка година плащат най-малко по две вноски до погасяване на всичките си задължени вноски, които трябва да издължат напълно в предвидения 20-годишен срок, в противен случай се отземляват.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 127, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 128. Събраните досега суми за наеми или лихви от оземлените стопани се признават за внесени срещу стойността на дадената земя, ако оземлените са във владение на земята и не са отземлени до влизането в сила на този закон. Това се отнася и до оземлените, чието оземляване не е одобрено досега.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 128, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 129. Лицата, оземлени по закона за трудовата поземлена собственост, трудовите земеделски стопанства и комасация с земи на частни лица, манастири и частни общински земи, независимо от това дали оземляването е било одобрено и оземлените снабдени с актове за собственост или не, запазват дадените им земи, ако при влизането на този закон в сила са във владение на същите.

Оземлените заплащат стойността на тези земи по оценка, определена съгласно постановленията на този закон, в 20-годишен срок с равни годишни безлихвени вноски. Получената сума се изплаща изцяло на бившите собственици на земите, с изключение на оземлените с общински земи, които се изплащат съгласно този закон. Оземлените лица, изплатили напълно дадените им земи, се снабдяват с актове за собственост по реда на този закон.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 129, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„Чл. 130. Причислените към държавния поземлен фонд парцели земя до 3 декара, ако няма подлежащи на оземляване съседни, на които да се дадат, по решение на общинската комисия за т. п. с. могат да се дадат и на съседни, притежаващи по-малко земя, изкарващи полза от оземляването. В последния случай земята се оценява

но действителната стойност и се заплаща от лицето, на което е дадена, в срок от 3 месеца от деня на съобщението, че му се дава земята.

Снежи имоти на държавния поземлен фонд, независимо от тяхното пространство, които не са подходящи за целите на фонда, могат да се дават от Поземления съвет при Дирекцията за земята на общини, училища и кооперации по цени и условия на плащане, определени от съвета.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 130, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Чл. 131. Държавният поземлен фонд може да замени част от земите си с общински или земи на частни стопани, отговарящи или не на условията за оземляване, когато с тази замяна ще се постигне подобрене в земеделското производство или свързаните с него отрасли или мероприятия.

Замяната се извършва от общинската комисия за т. п. с. и се одобрява от Поземления съвет при Дирекцията за земята.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 131, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Чл. 132. Кооперациите, които са във владение на резервирани им по законите за т. з. с. и т. з. с. и комасация земи, се считат оземлени със същите от годината, от която им са резервирани.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 132, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Чл. 133. Опрощанията, които се правят на общините по закона за финансовото облекчение и заздравяване на общините, не се отчитат до вземанията на фонда за трудова поземлена собственост.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 133, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Чл. 134. Сключените договори за наем на частни и обществени земи, отчуждени по силата на този закон, се считат по право за лишожни от момента на влизането в сила на закона.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 134, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Чл. 135. Реколтата от земи, засети преди причисляването им към държавния поземлен фонд, се прибира от собствениците или наемателите на тези земи.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 135, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Чл. 136. Собствениците, които притежават обработваеми земи над 30 декара, са длъжни да декларират същите в определен срок пред общинската комисия за т. п. с. в населените места, където се намират имотите.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 136, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Председател: ВАСИЛ П. КОЛАРОВ

Подпредседател: ГЕОРГИ ТРАЙКОВ

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Чл. 137. С влизането на този закон в сила собствениците, които притежават над 30 декара обработваеми земи, не могат да ги прехвърлят докато не им бъде определен размерът на обработваемата земя съобразно този закон.

Забраната за отчуждаване не се отнася до държавните, държавно-автономните учреждения, Банка „Български кредит“ и кооперативните сдружения, които са закупили условно земите на некоректни към тях длъжници и които подлежат на връщане след изплащане на задълженията от последните.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 137, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Чл. 138. За приложението на този закон се изработва правилник, който се одобрява от министъра на земеделието и държавните имоти.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 138, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

Чл. 139. Настоящият закон отменя закона за трудови земеделски стопанства от 14 юни 1941 г. и измененията и допълненията му от 8 юли 1942 г., закона за вътрешното преселване и заселване от 20 юни 1941 г. и чл. 19 от закона за възстановяването на гр. Видин и пр., както и всички други закони, които му противоречат.

Председателстващ Георги Трайков: Който приема чл. 139, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

(Членовете на бюрото, министрите и народните представители стават прави и бурно и продължително ръкопляскаат)

Обаждат се: Хайде да е хайрлия!

Председателстващ Георги Трайков: Г-да народни представители! Моля да приемете следния дневен ред за утрешното заседание:

1. Второ четене на законопроекта за признаване юридическа личност на комитетите на Отечествения фронт.

2. Доклад на бюджетарната комисия по бюджетопроектите за разходите през 1946 г. на: а) Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните (Продължение); б) Министерството на социалната политика.

Второ четене на законопроектите:

3. За допълнение на наредбата-закон за избираеми народни представители за обикновено Народно събрание.

4. За изменение и допълнение на наредбата-закон за назначаване, увольняване и класиране на служителите по ведомството на Министерството на вътрешните работи и за временната общинска управа.

5. За противопожарната защита.

6. Първо четене на законопроекта за допълнение на наредбата-закон за облекчаване и подпомагане земеделските стопани, пострадали от сушата през стопанската 1944-1945 година.

7. Одобрение решенията на прошектарната комисия, протокол № 3. Който е съгласен с този дневен ред, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Закривам заседанието.

(Закрито в 19 ч. и 50 м.)

Секретари: **ИОРДАН ЧОБАНОВ**
РАДА НОЕВА

Началник на Стенографското отделение: **ДОНЧО ДУКОВ**